Ч. 56 (14.888). Львів, вівторок 15. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Австрію прилучено до Німеччини.

Новий шеф австрійського пресового бюра заявив представникам преси, що Австрія стає частиною німецької держави.

10. квітня все населення Австрії у віці понад 20 літ висловиться у плебісциті за аншлюсом або за незалежністю.

88. точка сен-жерменського договору, що не дозволяла на „аншлюс" без згоди Ліги Націй, перестає обовязувати.

АВСТРІЙСЬКА АРМІЯ ПРИЛУЧЕНА ДО НІМЕЦЬКОЇ.

Німецьке Інформ. бюро повідомляє з Лінцу: Канцлер Гітлер оголосив таку заяву:

„1) Австрійський уряд ухвалив закон про зєдинення Австрії з Третьою Німеччиною. Німецький уряд затверджує це законом.

„2) Згідно з цим законом австрійська армія з нинішним днем підлягає моїм приказам, як складова частина німецької армії.

3) „Віддаю генералові фон Бокові, командантові 8-ої німецької армії, команду німецької армії в обсягу австрійських краєвих границь.

„4) Всі члени дотеперішньої австрійської армії зложать мені присягу".

„Я СПОВНИВ СВОЮ МІСІЮ" — ЗАЯВИВ ГІТЛЕР У ЛІНЦУ.

Гітлер переїхав австрійську границю самоходом. Він іде поволи, населення витає його овацийно. По дорові відвідав він своє родинне село. В год. 19.50 Гітлер приїхав до Лінцу, якого населення витало бурливими оплесками. У Лінцу очікував його цілий новий німецький уряд. Дякуючи за привитання Гітлер сказав:

„Коли виїхав я колись з цього міста, наповнила мене ця сама віра, яка живе в мені по нинішний день. Провидіння покликало мене керувати німецькою державою, щоб я вернув німцям мою батьківщину. В вірив у цю місію, жив і воював за неї й думаю, що тепер я сповнив її. Ви всі є цього свідками. Не знаю, якого дня, але вже в найближчому часі переконаєтеся. Сподіюся, що буду гордий з моєї батьківщини.

Вислід плебісциту мусить виявити, що неможливо розєднати німецький нарід.

ДИМІСІЯ ПРЕЗ. МІКЛЯСА.

Президент Австрії Міклас уступив. Згідно з конституцією, його заступає канцлер Зайс-Інкварт.

ШУШНІГ АРЕШТОВАНИЙ.

Доля б. канцлера Шушніґа невідома — на нього мабуть наложили домашній арешт. Також арештовано чимало дотеперішніх достойників в.м. ін. посадника Відня. Є поголоска, що також кардинал Інніцер та зальцбурський архиепископ арештовані. З іншого джерела повідомляють, що кард. Інніцер відправив богослуження з подякою за безкровний переворот.

ГІТЛЕР ДЯКУЄ МУСОЛІНІЄВІ.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, Гітлер вислав до Мусолінія телеграму такого змісту:

„Мусоліні! Ніколи вам цього не забуду. — Адольф Гітлер".

У листі до Мусолінія Гітлер підкреслив дотеперішню важку долю Австрії. Терпіння австрійського населення не мали меж — сама Німеччина прийняла 40.000 збігців з Австрії. Тому Гітлер уважає замах на Австрію актом слушної оборони. „Я переконаний, що Ви інакше не зробилиб, якщо би в гру входила доля Італії. Як вожд і націонал-соціяліст не можу інакше зробити. **Без огляду на консеквенції витичив я виразно німецьку границю супроти Франції і**

нині роблю нову також виразну границю супроти Італії. Нею є Бреннер.

Це рішення не повстало 1938. р. але після закінчення великої війни і ніколи з цього я не робив тайни".

ПОСТАНОВИ ВЕЛИКОЇ ФАШИСТІВСЬКОЇ РАДИ.

Велика фашистівська рада, якій відчитано лист Гітлера, ствердила в резолюції, що Шушніг рішився на плебісцит без відома Риму і навіть проти його ради. Прилучення Австрії до Німеччини відповідає волі австрійського народу, тому рада апробує негативну відповідь уряду на французьку пропозицію спільної реакції на „аншлюс".

НІМЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА ПРОТЕСТ.

Німецький уряд відкинув протест Англії та Франції.

Англьо-німецькі переговори перервані; відносини між обома державами напружені.

АВСТРІЙСЬКІ ГІТЛЕРІВЦІ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

Намісник Долішньої Австрії видав таке доручення: Всі б. урядовці намісництва, яких звільнили за їх націонал-соціялістичну діяльність, мають негайно ставитися до праці. Для полагоди формальних справ створили спеціяльний реферат, яким кермує радник Сеп-Маєр.

Як довго лишаться німецькі війська в Австрії?

На такий запит шеф австрійського пресового бюра заявив: „Німецькій армії, як гостям не ставити таке питання."

В неділю Ґерінґ виголосив у Відні велику промову, в якій заповів, що

австрійці у плебісциті свобідно виявлять, чи вони хотять незалежности чи аншлюсу.

На час плебісциту Німеччина забере свої війська з Австрії та запросить міжнародню комісію для контролі голосування.

ВІЗИТА І РЕВІЗИТА.

Новий австрійський уряд повідомив у комунікаті, що німецькі війська ввійшли до Австрії, щоби зложити приязну візиту. З огляду на те німецьким частинам поприділювано почесні сотні. Небавом австрійська армія ревізитує німецьку.

Справді кілька австрійських полків висилають до Баварії.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ВІДЕНЬ.

В суботу вечором німецька група розвідчих панцирних авт увійшла до Відня. У Сан Пельтен повитала її почетна сторожа ґарнізону і відділ поліції. За три години віхала до Відня перша німецька панцирна дивізія. Німецькі вояки віздять літаками, самоходами, автобусами.

Населення масово виходить на вулиці та оваційно витає їх.

Крім того до Австрії приїхали німецькі пробоєві відділи та більші поліційні частини.

ЗМІНИ В АВСТРІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Пробоєві частини обсадили редакції віденських часописів. „Телеграф", „Ехо", „Ноїгкайтс Вельтблят", „Штунде" і „Таг" перестали виходити. „Райхспост", „Вінер Цайтунг", „Ноєс Вінер Журналь" і „Ноєс Вінер Таґблят" дістали націонал-соціялістичну управу.

Всім часописам з Чехословаччини за винятком „Цайт"-у відібрали дебіт

За активізацію нашої церковної справи.

Львів, 14. березня 1938.

Від якогось часу йде зорганізований наступ на нашу греко-католицьку Церкву. Після підїздової боротьби на шляхетськім відтинку, після десятків фактів секатур нашого духовенства в школі, після десятків фактів переписування адміністрацією метрик дітей, хрещених з волі родичів у греко-католицькім обряді, всупереч конституції та обовязуючому віроісповідному законові, після дикого нападу навіть на Достойну Особу Митрополита в соймі, починається фронтовий наступ на національний характер самої нашої Церкви. Підготовляє його Комітет Порозуміння польських організацій Східної Галичини відомою акцією, яку з таким тупетом розпочав тижневик „Поляк Греко-Католік", що під благословенням ген. Токаржевського перенісся з Кракова до Львова. І хоча кожній дитині відомо, що поляків греко-католиків немає, бо навіть, якщо який був би, то певно давно вже перейшов би на латинство, — то все таки для каламучення відносин у краю „нормалізації" робиться з дня на день більший вітер з цілою певністю проти власного переконання редакторів та покровителів „Поляка Греко-Католіка", до речі: самих римо-католиків.

Правда, остання статистика, побіч інших дивних річей, як двох українських народностей у Галичині, виказує аж 440.000 більше греко-католиків від українців всякого покрою, та мабуть ніхто з поляків поважно того висліду не бере, бо за основу національних відносин у Східній Галичині все беремо статистику віроісповідну, а не національну. Бо якжеж інакше ту річ брати, коли подрібна статистика поодиноких сіл нашої області краю записує такі цілі села як польські, в яких не то що греко-католицька людність і слова не вміє говорити по польськи, але також і їхнє римо-католицьке населення.

Тільки у Львові та в найближчій околиці є може кілька тисяч людей, що в домашньому житті є двомовними та часто послуговуються в щоденному житті польською мовою; є крім того кілька тисяч греко-католицького населення на наших західних окраїнах, що говорить по польськи. Та одно певне, що одні і другі, хоча говорять по польськи, свідомо деклярують себе українцями чи там „русинами" і то більш категорично, як інші українці. Таким чином в дійсности поляків греко-католиків напевно немає й одної сотні; а якби вони були, то напевно „Комітет Порозумевавчи" хочби на показ посадив їх у редакції свого „Греко-Католіка".

Зрештою цеж кожному ясне: чи-ж знайшлиб ми нині такого наївного поляка, що і зберігав би свій греко-католицький обряд на це тільки, щоб при нинішній дійсности через свою метрику наражуватися на всі невигоди щоденного життя? Таких наївних нема, бо ті, що держаться свого обряду, почувають у собі щось більше: вони свідомо почувають свою

приналежність до української нації, дарма, що може дехто з них і по польськи говорить. Та це все не перешкоджає панам з Комітету й „Поляка Греко-Католика" мавчити про якісь можливі здобутки на греко-католицькій Церкві і своїм мавченням заплідновувати Ромерівською психозою ендеків з „ІКЦ." або „Слова Народового"; останні числа тих часописів достаточним доказом того.

А причина того всього? Не деінде, тільки в нашій пасивности. Бо правдивий стан є саме у відворотному відношенні. Таж хіба ніхто з поляків не заперечить, що у Східній Галичині к. пів мільона сольницької римо-кат. людности говорить українською мовою, живе українським народнім побутом (звичаї, пісня, ноша), словом: має всі обективні атрибути приналежности до українського народу. Певно, що не всі ті римо-католики почувають себе українцями, та одно певне, що ще й нині сотки з них мають ясну українську національну свідомість, працюють по українських установах, багато з них служило зовсім добровільно в Українській Галицькій Армії. Ще нині знаємо кількадесять інтелігентів українців римо-католицького обряду, навіть визначних громадянських діячів. А ті тисячі службовиків та залежних людей, що для хліба мусіли змінити обряд — хіба вони в душі не українці? Хіба не бачимо нераз, як вони нишком досвітками й у церкву заходять і нишком себе українцями деклярують?! Тож хіба тим тисячам не належаться ніякі права у римо-католицьких храмах? Крайня пора тим інтелігентам та незалежним свідомим українцям римо-католикам дати ініціятиву до створення своєї організації, що постовлаб за право на проповідь, додаткові богослуження та сповідь в римо-катол. костелах у своїй рідній мові. Крайня пора, щоб українське село, де і слова ніхто не вміє по польськи, у римо-католицькім храмі почуло слово у своїй рідній мові! Крайня пора отрястися нам з дотеперішньої байдужности, і то негайно, бо незадовго може бути запізно.

Це одна річ, а друга? Ми свідками шаленого темпа розбудови нових косцьолів, латинських монастирів, творення нових римо-католицьких парохій. На наших очах у Львові творять одну римо-католицьку парохію за другою, повстають щораз-то нові осередки душпастирської праці польського римо-католицтва. Вся самоуправа та органи державної влади йдуть їм на руку, творяться нові душпастирські етати. Перед тижнем читали ми, що депутація східно-галицького ОЗОН-у звинулася в архиєп. Твардовського з проханням підтримати справу креування нового римо-католицького єпископства у Станиславові.

І знов настирливе питання що у нас робиться в цій ділянці? Кілько нових храмів ми збудували на нашій етнографічній території? Кілько нових парохій ми створили? І біланс вийде просто страшний. Ми прийняли пасивну поставу не супротивлятися злу та спокійно приглядаємось, як наш стан посідання топніє. Греко-католицьке населення теж хіба зростає, а стан наших парохій як закамянів! Отже не диво, що наше населення, не обслугуване у своїй церкві, розгублюється по виростаючих як гриби по донці костелах.

Возьмім для прикладу наші міста. Тернопіль — до війни найбільше українське місто, з 12.000 заможного міщанства, нині не має навіть парохіяльної церкви; бож мала історична церковця в початку XVII. ст., обчислена на дві сотні вірних, не може бути хіба парохіяльною церквою; а наслідки — нині там греко-католиків менше, як до війни. Інакше й не могло бути, коли ми храмів Божих не будували, коли не утворено там хоч двох парохій. А хіба не те саме в Коломиї? А хібаж інакше в багатьох інших містах? Але щож нам далеко шукати: возьмім для прикладу Львів. Ті самі парохії, що були перед десятками літ. Чи можна як слід обслужити таку святоюрську парохію, коли вона нині сягає від середмістя (вул. Маршалківської) з одного боку аж пова янівську рогачку, з другого аж під Сокільники, від вул. Клепарівської аж по Кадетську гору, і є чи не найчисленнішою парохією католицької Церкви, бо має певно понад 15.000 душ? Цеж милеві простори, нині забудовані; мешканцям периферій до церкви нераз пять і більше кільометрів, тож чи можлива тут якась душпастирська евіденція вірних, чи можлива належна їх обслуга? Не диво, що білянс того стану — кількасот душ рік-річно у Львові переходить на латинство.

Коли наша людність не має дальше розгублюватися, то крайня пора негайно підняти велику акцію будови нових храмів та ще пекучішу творення нових парохій у Львові, бо ті, що є, рішуче вже не вспілі справитись зі своїми обовязками. Цього вимагають життєві потреби нашої Церкви та Нації.

Не є це речі неможливі, бо нарід інстинктовно відчуває потребу нових храмів та нових парохій. Доказом того хочби просто самочинна акція вірних то тут, то там. Возьмім нпр. будову церкви св. Івана Богослова при вул. Потоцького 95. Без нічиєї помочі, без великого розголосу, зате серед невимовно важких перешкод чужих та байдужости декого із своїх зібрано вже майже 100.000 зол., вже й мури доходять під дах, скоро стане новий храм, а при нім вже й парохіяльний комітет чинний. Ті, що нераз і далеко стояли від Церкви, не пощадили жертв на церкву. Те єдине гаряче бажання дістати на тій периферії святоюрської парохії власну парохію для вулецького передмістя викресало стільки запалу для Божої та народньої справи, що ті цінні пориви мас треба якслід використати і в інших осередках Львова, як нпр. на крайнє занедбанім янівським передмісті або на сильно розбудованім стрийськім, на Сигнівці й ін. Перед великими інтересами Церкви та нації мусять уступити всякі малі інтереси, всяка бездільність.

Під кінець ще одна справа. Наші епархії в порівнанні з епархіями на заході просто величезні. Чи й нам не слід би підняти зорганізовану акцію за утворенням такого дуже потрібного єпископства для Поділля в Тернополі? Чи не можнаб реактивувати давньої камянецької епархії, що становить інтегральну частину нинішньої львівської архиєпархії та перенести її осідок до Тернополя і таким чином дати Поділлю, виставленому на радикальну та навіть комуністичну агітацію, новий осередок релігійного життя? Цього вимагає добро нашої Церкви нині та може в найближчій вже майбутности добро Католицької Церкви на Великій Україні. Це лежить теж у межах можливости, мусимо тільки виказати відповідну ініціятиву.

СВАСТИКА НАД АВСТРІЄЮ.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 12. березня 1938.

Незабутньою буде для кожного, що був у пятницю 11-го березня вечором на вулицях Відня, та раптова зміна, яка зайшла у вигляді Відня за одної пів години. Ще коло 6-ої год. попол. переїхали вулицями авта з прихильниками Шушніґа та „фронту батьківщини", щоб маніфестувати за недільним голосуванням. Десятитисячами сипнулись із літаків та авт папірчики зі словом „Так!", себто виборчими картками за курс Шушніґа. Чверть години пізніше радіо проголошувало відклик голосування та незабаром, коло год. пів до осьмої, прощався сам канцлер із слухачами. Раптом, немов на кивок чародійної палички, щезли з вулиць усі червоно-біло-червоні відзнаки „фронту батьківщини", щезли теж прихильні чи байдужі вуличні прохожі. Маґістратська служба почала змітати цілі гори непридатного передвиборчого паперового сміття, вичистивши немов символічно вулиці, на яких панували вже тільки — ґітлерівці.

Незрозуміло було поглядачеві, звідки могли взятися так швидко ті маси, ті величезні лави, ті безконечні ряди захоплених ґітлерівців. Незрозуміло було теж, звідки взяли вони так скоро свої відзнаки, прапори та транспаренти, якими наповнювали ціле середмістя. А посувались вони безупинно цілу ніч до самого ранку всіми великими вулицями, товпились величезними масами на великих площах, але передусім на Кертнерштрассе біля представництва німецьких залізниць, де висить великий портрет канцлера Ґітлера. Буря захоплення стягнула всіх: молодь та старих, робітників і міщан, учнів з учителями, урядників та простих людей із села, не рахуючи, очевидно, всіх тих, які завжди у кожному великому місті готові для кожної маніфестації чи демонстрації! Давно вже Відень не бачив такої масової радости!

Як це все могло статись буквально за одну ніч, вже загально відомо. Нещасливі ходи мав Шушніґ властиво вже від початку свого канцлерства, але цілком невдатно кермував державною політикою наприкінці своєї влади. Маючи від початку за собою тільки старих християнсько-суспільників та лави непевного елементу з конюнктуристів-перебіженців з усіх можливих таборів, він не міг собі зєднати ні робітництва ні національного елементу. Зате прилучились до нього леґітимісти та щораз більше жидів, тих самих жидів, що доведавна були найвірнішими поклонниками соціялізму чи комунізму. Вони раптом стали „фатерляндш" або навіть габсбурськими леґітимістами. А проте рівнобіжно росло незадоволення широких мас і при кінці ввесь державний апарат, цілий край уже був глибоко підмінований національним соціялізмом. Симптоматично, що сама поліція була першою державною інституцією, яка вивісила свастиковий прапор. На дирекції поліції висіли вже 11-го вечором 2 величезні такі прапори і поліціянти урядували зі свастикою на раменах.

Безпосередній кінець Шушніґа принесла його поведінка в Інсбруку, докладніше — визначене ним голосування про державну незалежність Австрії. Не тільки, що таке голосування мало відбутися вже три дні пізніше, то й не приготовили для нього ніякого спису виборців, ніяких провірних комісій, ба навіть ніякої порядної контролі персональних документів. Видрукували тільки карточки зі словом „Так!" та передбачили примусове голосування всіх урядовців і віддачу карток загалом виборців публично. В останніх днях Шушніґ викликав собі на поміч за ціну великих приобіцянок ще й старих соціялістів.

Можна міркувати, що Шушніґ, вертаючись місяць тому з розмови з Гітлером, та даючи амнестію і допускаючи до співпраці національних соціялістів, уважав, що його піддурили, бо замість ідилії у рядах „фронту батьківщини", ґітлерівці далі демонстрували по вулицях міста та й не думали піддаватися проводові Шушніґа. Через те Шушніґ очевидно хотів раптовим і примусовим голосуванням світові показати, що більшість народу таки за ним, а не за націоналістами. Таке сфальшування публичної опінії йому — завдяки німецькій інтервенції — не вдалося. Не прийшло взагалі до голосування. Перемогли національні соціялісти, а Шушніґ уступив.

Сьогодні німецькі літаки кружляють над Віднем, німецькі панцирники їздять по австрійських дорогах та німецьке військо парадує на вулицях наддунайської столиці. Намісник Гітлера, д-р Сайс Інкварт стоїть на чолі австрійського уряду. Політична мряка розвіялась і гордо повіває над Австрією свастика.

Віденець.

Хроніка Совітської України.

КАБІНЕТНА КРІЗА І ПОСАДИ ДЛЯ БОЛЬЩЕВИЦЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ У СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Після того, як у вересні 1937 р. у таємничий спосіб зник премієр Совітської України Бондаренко разом з заступником Порайком, почалась там перманентна кабінетна кріза. Було аж трьох заступників премієра: один старий, Сухомлин, і два нові — Марчак та Тягнибіда, але премієра не було і так тягнулося пів року, аж доки не прийшов до Києва новий проконсуль з Москви Хрущов. Вправним поглядом оглянув він впорядковану йому країну і зараз же найшов відповідного премієра.

Це Демян Коротченко, мужчина вже 44 років, що походить з селян на Новгородсіверщині. Після служби в червоній армії та після праці в органах ДПУ він перейшов на партійну роботу. Майже 10 років він вів цю роботу в Москві, при чому 1936 р. його вибрали на відповідальну посаду секретаря московського обласного комітету партії. Коли виорали тройку у західньому обкомі в РСФСР, Коротченков (він увесь час так себе називав) переходить туди на посаду першого секретаря партійного обкому. Колиж усунули з посади секретаря Дніпропетрівського обкому, Марголіна, в листопаді 1937 р. туди приїздить на роботу не Коротченков, але Коротченко. Не встиг він побути там два і пів місяця як вже Хрущов уважав за найвідповідніше свого товариша з роботи в Москві призначити на премієра Совітської України.

Тоді виринуло питання про кандидата на секретаря Дніпропетрівського обкому. Вже знати такого на Україні було неможливо, тож до Дніпропетрівського на цю посаду прислано з Москви Семен Задіонченко (-енко, -ечко —

цьому тепер найголовніше!), неякийнебудь там пішак, але самісінький заступник голови ради народніх комісарів РСФСР! От, як високо коштують посади на Україні!

Ні, без жартів, ми навмисно показали, яку велику вагу прикладають тепер у Москві до обсади посад в Україні й як дбайливо підшукують людей для них.

ЩОСЬ НЕВИРАЗНЕ З ЧАСТИНАМИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ У СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Не дивлячися на великі зміни (а може саме через це) в частинах червоної армії у Київській військовій окрузі, там всеж нема порядку. Після того як усунули з посади і притягнули до відповідальности колишнього, ще з перших часів начальника київського управління, комісаря 2-ої ранги Амеліна, 20-го липня 1937 р. призначили на його місце досвідченого Горностаєва, що ніколи не мав нічого спільного з Україною. Але вже на початку лютого ц. р. Горностаєва, бо він з політичною роботою серед військa в Україні не дав собі ради, усунули і призначили нову людину-Полякова. Ця зміна чи не на найважливішій посаді у військовій окрузі дуже симптоматична. Деякі факти підтверджують, що там справді не все гаразд.

На чолі кінного корпусу, розташованого в Умані, стояв хвацький комкор Криворучко, велетень на 120 кільо ваги, бабій і пияця, колишня права рука Котовського, стихійний „малорос", який ніколи не вживав російської мови. Був це добрий кіннотчик, що дуже дбав про кінноту, коні, кіннотчиків. Завжди був присутній на військових перегонах у Києві і часто його громовий голос гукав на ввесь іподром: „а піддай духу, сякий такий сину, Коваленко!" Тішився він великою популярністю серед своїх кіннотчиків.

В липні 1937 р. його призначили на заступника команданта київської військової округи у кінноті.

Але в січні ц. р. комкор Криворучко „зникає"...

Правда, на його місце призначили чи не одного з найкращих начальників кінноти в СССР, комкора Горячева, що передтим командував 6-им (козачим) корпусом кінноти імени Сталіна і брав участь, як суддя в судовому процесі Тухачевськогоо та інших.

Але чи таке „зникнення" улюбленого серед кіннотчиків Криворучка може пройти безслідно хочби тільки в одному його кінному корпусі?!

ЧИ ВАРТО ЗГАДУВАТИ ДАВНЮ АРАКЧЕЄВЩИНУ?

У відділі рукописів бібліотеки Академії Наук УССР знайшли записки майора Боккера з першої половини XIX-го століття про військові поселення на Херсонщині, що їх завів відомий улюбленець Олександра І., генерал Аракчеєв.

Совітська періодична преса дуже захоплюється ними: описує „каторжне" життя цих поселенців напів селян, напів солдатів, їх гостро реґляментовані сільсько-господарські роботи, їх обовязок заготовляти продукти для влади; ремонтувати шляхи, тощо..

Здається, коли це все таке цікаве, то досить замість вичитувати записки, придивитися до життя селян в першому ліпшому колгоспі, де все твориться так само, як і в тих колишніх Аракчеєвських поселеннях.

Л.

Треба боротися з небезпечними проявами по наших селах.

Неграмотність та алькоголізм. — Жахлива загроза для нашого народу.

Кожному, хто має нагоду частіше бувати по наших селах, мусіли кинутися в очі дуже сумні прояви — поворотна неписьменність та поворот... алькоголізму. Знову вертаються часи, що без горівки не може обійтися ні один празник, весілля, хрестини, і навіть по похороні „заливають" хробака, щоб веселіше було в хаті.

Прикро про це писати і розятрувати стару рану, яка здавалося вже була загоілася. Але сумної дійсности не закриємо. У маніфесті „Просвіти" з грудня м. р. між іншим читаємо: **„...на українських землях у Польщі аж міліон сімсот двацять тисяч (себто 41.7 відсотків), а в самій Галичині аж вісімсот трицятьшість тисяч (себто 34.5 відсотків) українців у пошкільному віці (від 14-го року життя в гору) — не знає сьогодні основ грамоти, себто тільки української молоді та старших не вміє ні читати, ні писати".**

Аж лячно стає коли бачите перед собою молоду й здорову людину і водночас довідуєтесь, що вона неписьменна або вміє ледви... підписатися. Таких випадків у кожному селі чимраз більше. Що станеться з нашим селом, коли ці люди до своєї темноти, пічнуть ще пити горівку? На жаль такий прояв можна вже у нас завважити, навіть у свідоміших селах. І як наслідок цього, послаблення темпа праці у всіх ділянках суспільно-громадського життя. Той гін цілого народу до розбудови національного життя, що був у нас в останніх роках, починає тут і там тратити на своїй силі, особливо по селах. Давніше майже в кожному селі був діяльний аматорський гурток при читальні „Просвіти" чи Кружку „Рідної Школи", хор, молодь горнулася масово до руханково-спортових товариств, творилися ріжні господарсько-кооперативні установи. А тепер аматорські театральні вистави майже „перевелися", хорів здебільша не чути, читальні починають світити пустками. Гурт людей, що зорганізував усі потрібні установи в селі, звичайно сідає на „лаврах", гадаючи, що вже свою роботу зробив, причому молодих наслідників небагато, бо є... 50% анальфабетів. Старші громадяни по наших селах, що були творцями того великанського руху, який пхнув нашу націю значно вперед, замісць поглиблювати свою роботу далі, підготовлювати нових робітників, нових провідників села, звичайно починають між собою сваритися за почести та політичні переконання, або й без причини відтягаються від усякої роботи. Це-ж у свою чергу створює пригожий грунт для поворотної неграмотности й алькоголізму. „Нема чим занятися — давай випемо!"

Страшна язва, що довгі століття тримала український нарід у своїх обіймах і довела була його майже до жебрачої торби, починає підводити голову. Трохи поправилася господарська конюнктура і вже злі людські налоги починають брати верх над благородними ідеями. Ще недавно були ми свідками масового, просто стихійного, руху цілого народу в боротьбі з коршмами — протикоршемні плебісцити у 1930 р. — а сьогодні при невеличкій звижці цін на господарські продукти, наш селянин тут і там починає вертатися до „тратидійної" чарки. Тоді, коли село перелюднене, коли наш селянин не може купити куска землі на парцеляції, коли стримана еміґрація до заморських країв, коли з усіх усюдів падуть на нас удари за ударами, коли всі наші сусіди завзялися нас просто порковтнути. По селах знову можна стрінутися з коршмами, але коршмами нового типу, де алькоголем торгують не жиди, але вже наші люди.

Це тільки влекшує поворот алькоголізму, про нікотинізм вже й не згадувати. Замість зужити всі свої фінансові засоби на поборювання неграмотности, на масове творення самоосвітних гуртків при читальнях, бібліотек, на творення не тільки по містах, але й по селах нових варстатів праці у промислі, торговлі чи ремеслі, наш нарід видає грубі суми на алькогольні напитки і на

АНДРЕ БІРАБО.

ПАНСЬКА ВЕЧЕРЯ.

Олівіє мав т. зв. „вільну професію", себто він не заробляв багато. Крім цього він має жінку, яку кохає, отже він не має грошей. Обидвоє не можуть дозволити собі на витребеньки. Купити щось при нагоді, що їм подобається неможливо, — переїхатися автом теж ні. Вони вже добре обрахували, що кожна така примха мусілаб відбитися на їх буджеті при кінці місяця.

Олівіє розділює свої доходи якнайсистематичніше: стільки-то на утримання, стільки на одяги, стільки на комірне, податки тощо. Є там теж позиція на тютюн і на шовкові панчохи. Є і рубрика „непередбачене". Система чудова. Не можна їй нічого закинути. У столі лежать коперти, в яких є розділені гроші. Олівіє понаписував на них заголовки: „Для хапчивого господаря", „На старі літа", „Не маю за що одягнутися". Бо можна бути дуже добрим рахівником і мати трохи фантазії.

Я вже згадав, що Олівіє кохає свою жінку. В останньому часі він заробив трохи більше гроша і запропонував своїй жінці, щоб цю надвишку перенести до коперти „Не маю за що одягнутися".

Мартинета покивала головою і аж очі їй засміялися.

— А знаєш, що я би хотіла... Ні, це божевілля...

— Але-ж моя кохана... я ввесь до твоїх послуг.

— Я хотілаб бодай раз піти до ресторану.. але до такого знаєш... дуже елеґантного...

Олівіє згоджується. Мартинета плескає з утіхи в руки. Вони порішили, що створять нову коперту з написом: „Широке життя". Але це бажання з рестораном не така проста річ: вечеря це ще найменший видаток. Але всі додатки до неї! Олівіє розуміє, що правдиву приємність матиме його жінка щойно тоді, коли вона буде гарно одягнена і то так, що своєю елеґантністю притьмить інших усіх. Вона мусить мати сукню з гарним декольтом і від доброї кравчині. Інакше неможливо вибратись. Олівіє теж мусить допасуватися до товариства. Його смокінґ уже за старий... Отже треба чекати аж коперта „Широке життя" добре напучнявіє.

Олівіє і Мартинета почали доказувати чудес у своїй ощадности. Коперта „Непередбачене" зменшувалася щораз більше; коперта „На щодень" була ввесь час порожна і „Літня відпустка" — найдорожча з усіх коперт лежала засунена вкутку, якби літа взагалі не було. Так минула ціла зима, заки закохана пара могла здійснити свою мрію про „Широке життя".

Зате зиму мали вони приємну з іншого огляду: вибирали собі ввесь час ресторан і всякі страви. Це була головна тема їх розмов на довгі вечорі. Мартинета зупинялася часто на прикметах „гомара по-американськи", а Олівіє мріяв про „барона Пояка" — страву, якої ще ніколи не попробував, а тільки читав про неї у звіті з офіціяльного бенкету міністерства закордонних справ.

Прийшла весна і Олівіє та Мартинета вибрали нарешті собі першорядний ресторан на Елізейських Полях.

На цьому стало. Каса „Широкого життя" почала трохи худіти. Мартинета купила собі сукню як княжна, а Олівіє мав на собі смокінґ як американський магнат.

Прийшов великий вечір.

Олівіє і Мартинета не жаліли своєї легкосердости. Їх настрій був прегарний. Мартинета, звичайно скромненька і просто одягнена, ввійшла до ресторанної салі з гордою міною, Олівіє теж споглядав на всіх звисока.

Засіли за стіл і взяли карту. „Барона Пояка" у стравоспису не було. Перше розчарування. Зате був американський гомар, цуккеті, мясні пиріжки по російськи і труфлі заморожені. Це все булоб смачне. До них підійшов оберкельнер з поважним усміхом.

— Будь ласка принести нам... — сказав Олівіє ноншалянтським тоном.

Кельнер засміявся:

— Мій Боже! Кого я бачу? Олівіє! Старий приятель! Яка радість!

Олівіє підніс голову:

— Ваше! — і звернувшись до жінки сказав схвильований: — Знаєш, це той самий Ваше, про якого я так багато тобі оповідав. Ах, мій старий приятелю, як я тішуся, що тебе бачу!

Зовсім ясно, що Мартинета знала того Ваше! Він-жеж спас на війні життя її чоловікові і сам малощо не попав під ворожі кулі. Вона знала цю історію з найменшими подробицями. Вона подала руку приятелеві свого чоловіка, потрясла нею радісно і почала прислухуватися першій хвилі вражінь приятелів, які пережили такі страшні роки. Вони поклепували один одного по плечах і гуторили.

— Почекайте — сказав Ваше — тепер я буду вам послугувати.

І на хвилину залишив їх самих. Вони дивилися з радісним поглядом за ним. Гості при сусідніх столиках почали на них трохи зглядатися. Ваше вернувся за дві хвилини і знову почав розмову. Олівіє та Мартинета почували-

тютюн. Майже кожне наше село видає річно на цю погубну для нас ціль щонайменше 15—20 тисяч золотих. Ці гроші потоком течуть у чужі кишені, а наша селянська молодь далі сидить безпросвітна і безробітна на селі, не маючи частогусто куска хліба.

Ми не повинні дивитися на це явище з заложеними руками. Ми не повинні допустити до того, щоб наш менший брат духово підупадав з якихнебудь причин. Мусимо прийти йому з допомогою. Всі добре знаємо, які фатальні наслідки мали для нас піянство і неграмотність. Ми це болячо відчули в 1848 р. і... відчуваємо до сьогодня. І тому вже заздалегідь, де тільки ці нездорові прояви показуються, треба їх рішуче поборювати.

Це можливе тільки тоді, як оживимо культурно-освітню працю по наших селах, тобто оживимо всі наші Читальні, Кружки „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“, „Відродження“, жіночі організації та руханково-спортові товариства.

Передумовою до оживлення праці в кожному селі чи місті є свідомий і... твердий провід.

І такий мусимо підібрати. Щоб не було таких випадків, які приходилося мені стрічати підчас поїздок, що член Управи поважної кооперативної установи, голова читальні і ін. товариств села, дає людям зачет... на горівку. Таким людям не можна доручати проводу, бо вони за рік знищать моральні й культурні цінности, та господарські надбання села. Таких людей рішуче треба від проводу відсувати.

Приглядаюсь ближче культурно-освітній праці по наших селах, бачимо, що праця назагал, як то кажуть, йде, але замало в ній запалу, замало боротьби з нашими старими слабостями, що волічуться за нами ще від панщизняних часів. Позбутися усіх наших хиб можемо тільки тоді, коли перевиховаємо себе і широкі маси нашого народу. Живемо в незвичайних часах. На наших очах відбуваються великі зміни в укладі світових сил. Бачимо, що всім слабим народам загрожує загибіль, а на поверхні життя втримуються тільки ті, що вміють опановувати свої налоги і пристрасти, та вміють на приказ станути, як один муж, у здисципліновані ряди. Не можемо по старому дурити себе, що „якось то буде“. Але мусимо йти з духом часу і виховувати людей, що зуміють самостійно кувати кращу долю собі й цілому народові. Коротко — мусимо боротися за нову людину.

Ясно, що ця боротьба за нову людину у теперішних обставинах булаб безуспішна а то й просто неможлива. Щоб можна було її вести — треба створити для неї пригожий ґрунт. А цим пригожим ґрунтом напевно не є наше наполовину неграмотне село, що до того ще зачинає тонути в алькоголізмі.

Тому ці дві язви мусимо передовсім викорінити. Маємо до цього добру нагоду. Цей рік є ювілейним роком „Просвіти“, яка вже 70 літ веде безупинну боротьбу з неграмотністю. Цей рік „Просвіта“ проголосила роком боротьби з темрявою. Вислід цієї боротьби залежить від нас. Тому замість пустих слів, які часто-густо кидаємо на ріжних зборах, поставмо цього року в чин! **Кожний грамотний українець навчить впродовж ювілейного року одного неписьменного українця грамоти! Кожний інтелігент поїде хоч 2—3 рази в цьому році на село з якимсь відчитом чи рефератом на актуальну господарську чи якусь іншу тему.** Спеціяльною пропагандою мусимо зліквідувати неграмотність та алькоголізм — найбільші лиха нашого народу, щоб створити пригожий ґрунт для боротьби за нову людину і цим одночасно промостити шлях нашій кращій долі.

Андрій Качор.

ПРИЗАБУТА УСТАНОВА.

Перед 30-ти роками (точно 1906 р.) повстала заходами митр. А. Шептицького, нашої парляментарної репрезентації і центральних господарських установ нова народня станиця **„Українська Щадниця“**. Її місцем осідку став **Перемишль, але вона мала своєю діяльністю обняти ввесь край.**

Був це доволі цінний здобуток, бо нова установа дістала т. зв. право пупілярної безпеки для своїх вкладок, тому можна в ній льокувати усякі фундаційні і сирітські фонди, кавції, вадія.

Тому вже в короткому часі нова каса розвинулася у велику, як на наші відносини, інституцію, що могла акредитувати наші товариства, кооперативи і приватні особи, передусім селян, уділяючи їм не тільки векслевого, але головно гіпотечного, довгоречинцевого кредиту на закупно землі. Кредит був розмірно дешевий, бо організація Щадниці не вимагає ніяких оплат ані вплат від довжника, крім адміністраційних коштів і відсотків, причому її мета добродійна, бо надвишки, після покриття загального фонду, призначені на добродійні цілі.

Війна, разом з її наслідками: девалюацією і загальним зубожінням, підорвала також У. Щ. Її капітали і претенсії здевалюувалися, вона втратила багато вкладників, передусім фундацій, тож мусіла з конечности обмежити свою діяльність до скромніших рямок. Але за винятком кількох місяців примусової евакуації у першому році світової війни, вона своєї праці не припинила і поволі, але постійно під кермою своїх основників - директорів д-ра Теофіля Кормоша і Олексія Яреми та при помочі начальника бюра дир. Ізидора Білинського відбудовувалася. Коли їх не стало нова дирекція повела далі їх працю і сьогодні У. Щ. знову стоїть сильно на ногах. Вона працює своїми фондами і не користується чужим кредитом, тому її діяльність вужча, але певніша, бо не залежить від чужої доброї чи злої волі. Свої поважні резерви ульокувала в нерухомостях, з яких найцінніша, — камениця в Ринку (біля Магістрату) є репрезентаційною будівлею. В ній приміщується бюра У. Щ.

Завдяки тому, що стан вкладок зростає, У. Щ. знову може обслуговувати наше міське і сільське населення кредитом, з якого користають наші установи, селяни, купці і промисловці.

Членів Щадниці небагато, бо всього 75 осіб, тому що згідно зі статутом її членами не є довжники, тільки громадяни, яких на внесене прохання і на пропозицію Виділу Щадниці приймають загальні збори. Членство цієї установи, яка має тільки господарські засоби праці і добродійну ціль, це громадянська почесть, тому У. Щ. має між своїми членами громадян з цілого краю, а всі наші єпархії мають у її Виділі своїх представників.

На мою думку ширші кола українського громадянства повинні звернути на цю установу свою увагу.

Д. Коренець.

ся як у гостях у свого знайомого. Настрій був симпатичний, але остаточно вони прийшли до цього ресторану із зовсім іншим наміром. Нарешті глянули на стравоспис, щоб почати ту вимріяну вечерю, до якої приготовлялися стільки місяців.

Ваше заопікувався ними як справжній кельнер, що знає вартість своїх гостей, знає їх смак, і хоче догодити їм якнайдобірнішими стравами, які пробував і випробував на інших:

— Мої дорогі! слухайте мене, як фахівця. Я не дозволю вам їсти всякі свинства в ролі американських гомарів, тімбаль à ля Робесп'єр, і всякі заморожені мясива добрі для здегенерованих буржуїв, яких ми затроюємо тут сосами і приправами. Коли ви вже тут під моєю опікою, то я рішаю нині про „меню“. Возьмете собі картопляну зупу, росолове мясо з барабольою і хріном, трохи сира та овочів...

— Що таке? ми-ж це їмо дома щодня! — крикнула Мартинета.

— Ми саме хотіли зісти нині панську вечерю! — крикнув Олівіє.

— Вона буде найбільше панська! коштувати буде не менше, ніж ота з гомарами, бо в нашому ресторані такі прості страви треба спеціяльно замовляти. Їх вибирають тільки найбільші аристократи знуджені всякими лакоминками... Тими панськими свинствами можна годувати чужих, а не приятелів. Те, що дістанете від мене — буде просте, свіже, але здорове. Можете бути певні, що така проста вечеря, вам багатим, залишиться як спомин на ціле життя! Яке щастя, що ви мене тут зустріли як кельнера!

Покл. ч. 6.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 49. Середа (14 (2) березня 1888.

„ЩОБ РУСИНИ ПРИВИКАЛИ ДО ВИДУ ПОЛЯКІВ“.

У статті п. н. „Змартвихвстанські інсинуації“ — „Діло“ обговорює звідомлення інтернату „змартвихвстанців“, у якому управитель інтернату кс. Смолковський поробив українцям цілу низку закидів, що вони, мовляв, байдужі до католицького костела, не поважають папи, не хочуть приняти у своїй церкві ріжних молитов та практик латинської церкви і т. д.

„Ці „каплани“ — пише „Діло“ — це здеспоровані польські патріоти, перенятi шовінізмом, космополітичні католики члени „еклезіє мілітантіс“, що взялись виховувати руську молодь не для самого виховання „ін абстракто“, але для політичних цілей, що містяться вже у самому понятті їх імени, тобто задля „ресуррекціо“ Польщі.

„Справозданье“ каже остаточно, що на просьбу о. Дудикевича з Підгайців — до інтернату приймають уже й поляків і то в тій цілі, щоб русини привикали до виду поляків уже в інтернаті і певно щоби було кому вести руські „кадри“ до „валькі о одродзене“... гадаєте: церковної унії? — ні! — Польщі“.

ПРИВІТИ У ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ.

З нагоди XXVII-их роковин смерти Шевченка українські товариства: „Просвіта“, „Ім. Шевченка“, „Руська Бесіда“, „Народня Рада“, „Руське Т-во Педагогічне“, „Зоря“ й „Академічне Братство“ уладили 13-го березня в салі „Народнього Дому“ святочний вечір з багатою програмою. Промову на цьому вечорі виголосив редактор „Діла“ Іван Белей. На цей вечір наспіло багато телеграм та письменних привітів, особливо від молоді, з провінції, як ось з Нового Санча, Перемишля, Рудок, Стрия, Буська, Коломиї, Кракова, Турки, Бродів, Тернополя, Миколаєва, Збаража, Жовтанців та Звенигородщини.

ПІДГОТОВЛЯЛИ РЕВОЛЮЦІЮ.

„З Петербурга доносять, що внаслідок вістки будьто би нігілісти лагодили на день 1. марта якийсь новий атентат, арештували в цілій Росії багато людей; внаслідок цього зявилася чутка, що у південній Росії підготовляли революцію. Цю вістку тепер заперечують. Оберполіцмайстер Ґрессер наказав у Петербурзі всякі можливі засоби обережности“.

ЯК ПІДТРИМУВАЛИ ТЕАТР.

„З Дрогобича пишуть нам: Щоби руському театрові, що загостив до нашого міста, не перервати низки вистав, комітет, який займається підготовкою літературно-музичного вечора в честь Т. Шевченка й М. Шашкевича, відложив цей вечір на 15. квітня. Щоб не робити театрові конкуренції приготовляли в касині відчити з музичними продукціями, що відбувалися кожної неділі“.

Сторінка без політики.

„Французький капітан із Кепеніка“.

Робітник Жорж Друін жив собі довший час як найкращий багач. Він жив собі щасливо, добре їв і пив і при тому мало або й зовсім не платив. Друін носив блискучі однострої і ніхто з його принагідних приятелів не підозрівав, що всі довги які він поробив пропадуть і не буде в кого домагатися їх звороту.

Спершу Жорж Друін почав від скромного одностою підстаршини і почав свої виступи по малих провінціональних містечках, в яких його не могли так легко пізнати й де все більше легковірних людей. Він почав переважно „господарити“ і натягати ріжних приятелів на грошеві суми. При тому „виступи“ він собі забезпечував так, щоб відтак „приятелі“ не домагалися звороту грошей.

Небавом „авансував“ він на поручника. І щойно тоді почав він справжню карієру. Дуже швидко став він надпоручником і згодом сотником кавалерії. Та не тільки його висока ранга але й численні відзначення, що доказували його великі заслуги та геройство зеднували йому загальне поводження й довіря. Друін виступав у малих гарнізонах і нераз відбирав дефіляду цілих військових частин, які вважали собі честю виступати перед таким визначним старшиною і героєм. При таких нагодах на вулицях малих містечок панував справжній святочний настрій і захоплення. Бо сотник був ще при тому ні замолодий, ні застарий і всі його любили за гарну поставу. Ясно, що коли „господарка“ в однім місті була задовга, тоді сотник саме в той час, коли всі приятелі сподівалися, що він віддасть довги, сотник щезав і виїздив на інший терен діяльности.

Так жив він щасливий у своїм мандрівничім житті й виринав раз тут, раз там. Та вкінці повинулася йому нога. Одного разу в якійсь другорядній кнайпі випив він до тієї міри, що почав виголошувати промову зовсім не гідну старшинського однострою. Господар озлоблений на гостя, що багато пе і мало платить звернув увагу на цю сороміцьку промову і набравши підозріння покликав жандармів. „Сотника“ арештували й тоді вийшли всі його подвиги на верх. Франція має свого роду кепеніківду, зате сам герой опинився у вязниці, в якій має відсидіти вісім місяців і роздумувати над суєтою цього світу.

Ліга „не подавати руки“.

Хто не бачив написів у преріжних урядах та установах таких як „Час то гроші“, „Просимо не галасувати“, „Не подавати руки“? Та ці записи висіли собі спокійно на стінах і ніхто ними не дуже переймався. Час тратять люди неменше, як гроші, ніхто не зберігає в урядах тиші і всі подають собі взаїмно руки.

Одначе саме тепер виповіли в Англії подаванню рук безоглядну війну. Як повідомляє „Таймс“ в Льондоні зорганізували окрему лігу, яка поставила собі за мету — боротьбу з подаванням рук. Прихильників починає згадана ліга приєднувати собі по всіх усюдах, не лиш в Англії, але й в інших европейських краях. Прововідники нової ліги будуть працювати, немов члени Армії спасення: будуть ходити по вулицях та роздавати летючки і заклики. Всі недуги — заявляє ліга — поширюються через подавання руки. Міліярди мікробів передаємо таким чином із рук до рук. Та крім того подавання рук — це поганий і дикий звичай.

У своїх гаслах подає ліга таке:

„Коли вам оповідають про дикунів, які на привитання потирають себе носами — ви смієтеся. Коли з опису життя і звичаїв ріжних диких племен ви довідаєтеся, що між деякими африканськими племенами мурини при зустрічі присідають і клепають себе по лидках, ви дивуєтеся. Та хіба ліпше і розумніше є те, що робимо ми, культурні люди? Дайте іншим добрий приклад і скажіть собі та своїм приятелям, що від нинішнього дня ви не хочете вже бути дикуном. З того будете мати й ви користь і всі ваші знайомі.

Авто чи залізниця.

Інжінер Штравс, делеґат англійського міністерства комунікації обїжджає під цю пору Европу, щоб усюди прослідити як працюють залізниці та інші комунікаційні засоби. У розмові зі співробітниками французьких часописів Штравс заявив, що всупереч загальній думці авто не стане грізним суперником залізничих поїздів. Його застосування для перевозу пасажирів дуже обмежене. Обмежена теж і його скорість. Найшвидші автокари не можуть робити більше, як 90 км. на годину. Більша скорість стає небезпечна для гумових коліс. Найновіші льокомотиви німецьких залізниць перевищили на пробних виїздах скорість 200 км. В Англії віддаль Льондон—Нюкестл переїзджають пасажирські поїзди зі скорістю 173 км на годину. Коли всі залізниці перейдуть на електричну енерґію і поїзди дістануть аеродинамічну форму, тоді пересічну скорість можна буде збільшити на 30 відсотків. Іншими словами на рейках можна буде осягнути такі скорости, які досі доступні тільки летунству.

При тому вирине — на думку Штравса — тільки одна конечність: при величезній скорості поїздів шляхи не зможуть мати віражів, лиш будуть — по змозі — йти в якнайпростішій лінії.

Більбао є столицею... Японії.

Совітська преса подає цікаву вістку про розмову, яка відбулася буцімто в редакції часопису „Звезда“, який виходить у Новгороді.

До редакції того часопису зголосився один з читачів, який заявив, що в останніх часах можна побачити на шпальтах часописів дуже часто назви таких міст як Більбао, Відень, Брісель, Будапешт і інші, але ніхто не знає де ті міста лежать. На те читач дістав від начального редактора Хапаєва відповідь, що Більбао є столицею... Японії, Відень столицею... Чехословаччини. Інструктор Сініцин, який був при тій розмові, заявив, що на світі є 6 суходолів. Одначе проти цього твердження запротестував редактор наукового відділу згаданого часопису, який заявив, що є тільки три частини світа: старий світ, новий світ і найновіший світ.

Якщо ця вістка правдива, а всі дані вказують, що вона правдива і що вона могла трапитися не лиш у Новгороді але і в кожному іншому московському місті включно з Москвою, то хіба редактори „Звезди“ або перепилися самогоном, або теж можна в цім випадку перевернути до гори хвостом гасло: властиві люди на властивих місцях.

Помивач-гохштаплер.

Минулої неділі у великій паризькій каварні на Монпарнасі до молодої модельки, панни Пертюі підійшов якийсь 50-літній добродій.

— Ви саме той тип, що мені його треба. Хочете дістати ролю у великій фільмі?

Дівчина збентежена таким величезним щастям відразу погодилася...

— Ви мабуть чули моє імя Пер Колюмбіє, кіновий режисер?

Пер Колюмбіє оглянув критично модельку від ніг до голови й заявив:

— Вам треба гарно одягнутися. Перш усього мусимо піти накупити все те, що конче потрібне для артистки.

У найближчім магазині Пер Колюмбіє вибрав дві вечорові суконі, дві денні, плащ, кілька капелюхів і на прощання від нехочу сказав:

— Пришліть усе те з рахунком до студії.

Відтак обоє зайшли до цукорні відки режисер велів вислати на ріжні адреси кілька коробок із шоколядами, попросивши теж прислати рахунок до студії. Тоді запропонував новоспеченій зірці прогульку до Бульонського ліска.

Вернувшись до міста Пер Кольомбіє затримав авто:

— Підождіть мене. Я мушу зайти на хвилину до національної бібліотеки, в якій я залишив сценар.

Він вийшов і не вернувся. Щаслива дівчина, кандидатка на фільмову зірку ждала, ждала й не діждавшися, мусіла пішки вернутися домів із поліційного комісаріяту, куди її завіз шофер незаплаченого авта. А поліція почала шукати за „паном режисером“, який мав уже більше гріхів на совісти. Очевидно, в паризькій поліції придержуються тісно приповідки, що хто шукає той знайде і тому знайшли Пера Кольомбіє.

По трьох днях арештували обманця, який подавав себе за кінового режисера, щоб зводити молодих дівчат і жінок, що мріяли про лаври Марлени Дітріх і Ґрети Ґарбо. Обманець із професії був... помивачем в одному ресторані й називався Пер Легран.

—o—

ЯКИЙ УРЯД НАЙКРАЩИЙ.

Перед кількома днями підчас дискусії у французькім парляменті один із бесідників згадав улюблену китайську приповідку Бріяна: „По чім пізнати, в якій державі найкращий уряд?“

„Коли шаблі ржавіють а плуги нагострені, коли вязниці порожні, але шпихлірі повні, коли сходи церков покриті слідами ніг а подвіря судового будинку заросле травою, коли лікарі ходять пішки а пекарі їздять повозами, коли на вулиці зустрічаєте стільки старців що дітей, тоді не сумнівайтеся: в цій державі добрий уряд“.

ВЕСЕЛЕ.

„ДАВ СОБІ ДУХА“.

Якийсь пияччина тримається з усіх сил ліхтарні і кличе до авта, що попри нього переїздить:

— Па-а-а-не, підвезіть мене до чергової ліхтарні!..

ПЕРЕБОРЩИВ.

Гість: „Ох, це ваша донечка так гарно грає в сусідній кімнаті на фортепіяні“.

Господар: „Ні, це служниця стирає клявятуру“.

ДОБРИЙ ДАРУНОК.

— І щож, Івасю, чи ти вдоволений з барабанчика, що я тобі його купила на іменини?

— Навіть дуже, тіточко. Татко дав мені вже кілька разів по золотому, щоб я лиш не барабанив на ньому.

ПОМИЛИВСЯ.

Пияччина впав на закратоване вікно пивниці:

— Ов, до біса! Я знову попав за крати. Добра історія!

ХИТРИЙ.

— Чому ти просиш, щоб я погласкав цю собаку?

—Бо я хотів би, прошу пана, переконатися, чи вона не кусає.

ЛОВИ.

— Тіточко, скажи мені, де твій kріс?

— Пощож мені кріса?

— Адже татко вчора казав, що ти полюєш на мужа.

ЗАЙВИЙ ТРУД.

— Чи ти обкраяв яблоко з лупини, заки ти його зїв?

— Так, мамочко.

— А де лупина?

— Я зїв її окремо.

ДОБРИЙ СИН

— Чому мовчиш, мамусю?

— А щож маю сказати?

— Скажи: Юрчику, мій коханий синцю, йди візьми собі одно велике тісточко зі шафи.

НОВА СЛУЖНИЦЯ.

— Памятай, Касуню, що в нас снідання мусить бути в осьмій годині рано.

— Добре, прошу пані, але якби я заспала, то прошу їсти без мене.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Значіння спорту для української нації.

На таку тему виголосив **проф. Е. Жарський** виклад у Львові в домівці „Молодої Громади" 10. ц. м. На вступі прелеґент згадав про великі заслуги Яна в німців, над створенням руханкових організацій („турнферайнів"), які густою сіткою вкрили цілу Німеччину та причинилися багато до відродження німецької нації. За прикладом німців пішли й інші народи. Стверджено, що рух на свіжому повітрі має велике значіння для цілого організму, особливо в людей що працюють у замкнених кімнатах. Праця в сидячій поставі звужує значно грудну клітку, зменшує доплив свіжого повітря і відпорність на грудні недуги. Через те на Заході ввели підчас відпочинку 10 хвилин руханки, які сильно збільшують видатність праці. Відповідний прорух, руханка, плавання, бокс, шерм, тощо — виробляють швидкість реакції. Т. зв. боєві спорти, як шерм, бокс, джію-джітсу, стріляння привчають не боятися нападу ворога. В російсько-японській війні виграли японці, бо вони вправляли воєнні спорти.

Руханкові вправи привчають до дисципліни й до провідництва, ведення маси. Виробляємо таким чином красу тіла й духа, підприємчивість і відпорність, що має велике значіння для нації. Тому тепер усі нації поширюють спорт, щоб виховати людей сильних тілом і духом.

Спорт — це зусилля мязів для вироблення відпорности тіла й духа. Виховний, здоровий спорт має на меті виховати прикмети одиниці, не обчислені на зиск. Розрадний спорт переходить у рекордовий. Усім імпонують спортові рекорди. Маса бачить героїв підчас змагань. Спортові рекорди стають найкращою пропаґандою даного краю.

Масовість спорту стоїть у нас дуже низько: 1—1½% зорганізованих спортовців, коли в Чехословаччині є 25—30%. У нас спортом займаються тільки одиниці. Фізичний стан нашої молоді дуже поганий, годин руханки рішуче замало. На селі негігієнічні обставини життя та односторонність праці.

В підгірських околицях зачинає розвиватися тепер масово лещетарство. Нашому мандрівництву ще дуже далеко до Швайцарії.

В кожній нашій місцевості повинні бути спортові площі, руховні, в яких могла би вправляти вся наша молодь. Через односторонність виховання наша молодь непідготована до життя, очікує літами на посади, боїться риску. Спорти й руханка найкраще підготовляють до життя, привчають зносити труди, невигоди і вчать перемагати. Коли звернемо більше уваги на спортову підготову, то воно вийде на добро українській нації.

В оживленій дискусії перший промовив голова „Молодої Громади", **інж. А. Палій.** Він вказав, що руханка повинна попереджувати спорт який є завершенням фізичної справности й веде до змагу. Йде про те, щоб ціла нація мала фізичну тугість, а не лиш одиниці осягали рекорди.

М-р Ю. Старосольський підкреслив, що спорт не здобув ще в нас права громадянства. Дальше промовець застановлявся над відношенням фізичної й духової культури і зазначив, що тільки в старинній Греції дійшло до гармонії між ними. В Америці фіз. культура стоїть вище від духової. Кожний фін, швед і норвежець управляє руханку мозку і мязів (там є 100 прц. письменних і всі займаються спортами). У нас старші не розуміють фіз. культури, молоді не доцінюють духової культури. Треба змагати до рівноваги між духовою і фіз. культурою.

П. Вербицький обстоював вагу рекордів, вміння змагати й перемагати. **П. інсп. Ольховий** підніс, що не кожний спорт є руханкою, як напр. самоходовий спорт, який може вправляти навіть каліка. — **Д-р Р. Осінчук** говорив про спорт і плекання здоровля. Копаний мяч крайно шкідливий для нашої сільської молоді. Спорт у масі треба так повести, щоб не шкодив здоровлю. — **Д-р Мриц** підкреслив велику мілітаризацію спорту в СССР, Німеччині, Італії і т. д в цілях оборонности краю. — Вкінці ще промовляли м-р Ю. Старосольський, інж. А Палій і прелеґент.

Назагал дискусія була багато цікавіша від самого реферату і дала учасникам теж більше користи.

Удатний виступ України у Станиславові.

УКРАЇНА — РЕВЕРА 7:9.

Боксери України виїхали минулої неділі до Станиславова на товариський метч. Ревера, як відомо є А-клясовою дружиною і недавно перемогла високо боксерську дружину Отпельців. Тому теж і боксерів України ждало важке завдання, з якого вони загалом знаменито вивязалися. На цім метчу, як і на всіх попередніх виявилося, що Україна найслабша у легких вагах, зате переважає змагунів у важчих вагах. Україна виявила на метчу з Ревероюдуже добру фізичну кондицію. Найкращі з дружини чорно-червоних Рудницький, Ощудляк, Левкович і Паппш.

Технічні висліди поодиноких стріч були такі:

Вага мухи: Островський (Р) переміг на пункти Тиша (У).

Вага когута: Редер (Р) виграв технічно нокавтом з Колтуцьким (У).

Вага пера: Бандер (Р) знокавтував у другій рунді Кота (У).

Легка вага: Рудницький (У) виграв на пункти з Ковальським (Р).

Півсередня вага: Ощудляк осягнув по завзятій боротьбі з Гороцьким (Р) нерішений вислід.

Середня вага: Левкович (У) знокавтував Пйотровського (Р) у другій рунді.

Півважка вага: Паппш (У) знокавтував Крейма (Р) у другій рунді.

Важка вага: Хома (Р) виграв на пункти з Поміртом (У). В рінгу судiював п. Татара, на пункти п. Болібжуховський.

Індивідуальні боксерські мистецтва

ЛЬВОВА.

В днях 1., 12. і 13. п. м. відбулися у Спортовій Гал[і] у Львові боксерські мистецтва сеніорів, до яких станули змагуни з таких клюбів: Погоні, Чорних, Лехії, Рекорду, Гасмонеї і Польонії Перемишль. Україна виставила тільки одного Білого.

Першого дня відбулися чвертьфінали, в яких перемоглели від ваги мухи аж до легкої такі змагуни: Трушак (Польонія), Гурецький (Лехія), Сиделяніков (Лехія), Северин і Веморковський (Чорні), Єжик і Врубель (Погонь).

У півфіналах відбулися такі стрічі:

Вага мухи: Любінський (Ч) виграв на пункти з Врублевським (Л). Лехія вложила протест, який вирішить польський централ.

У вазі когута Клайнер (Гасмонея) випунктував слабого Варчевського (П). У вазі пера Хростек (Ч) виграв к-о в першій рунді з Кусяком (П). У легкій вазі Врубель (П) виграв нокавтом у другій рунді зі Савицьким (Ч). В тій самій вазі Єжик (П) знокавтував у п[ершій] рунді доброго технічно Веморковського. У півсередній вазі відбулися дві стрічі. У першій Шпрунг (Ч) знокавтував у другій рунді Френкля (Рекорд). У другій стрічі змагався Білий (Україна) з Бергом (Ч). Це була одна з найкращих стріч, при чому Білий виявив дуже багатий репертуар боксерського знання. Його відхили були звірчені і несподівані, сильні удари приголомшували противника. Дві перші рунди Білий просто бавився зі своїм противником, який досі був у Львові найкращий у півсередній вазі. При кінці другої рунди Берг розтяв головою Білому шкіру над оком. Рана почала кровавити і суддя перервав боротьбу, щоб лікар оглянув Білого. Одначе лікар дозволив далі вести боротьбу. У третій рунді Білому замітно шкодила рана і він обмежувався до мудрої оборони й виграв стрічу на пункти, хоч при кращих умовинах міг був навіть виграти к.-о.

Фінали.

У вазі мухи з причини вголошеного протесту стріча не відбулася. Імовірно ця стріча відбудеться перед метчом Львів — Лодзь.

У вазі когута многием став Гурецький (Л). Його противника Клайнеса піддав у третій рунді секундант. У вазі пера Хростек (Ч) випунктував Сиделянікова (Л). В легкій вазі Єжик виграв на пункти зі своїм клюбовим товаришем Врублем. У півсередній вазі **Білий** (У) виграв у першій рунді к.-о зі Шпрунгом (Ч). Цим разом Білий не мав змоги виявити своїх високих кваліфікацій, бо стріча тривала дуже коротко. У півсередній вазі Міхневич (Л) переміг несподівано на пункти Копровського (Польонія). Міхневич добрий технічно — Копровський сильний, одначе технічно слабий. У півважкій Шикорковський (Л) примусив свого клюбового товариша вже в першій рунді піддатися. У важкій Барановський Лехія виграв зі Ляшером (П), якого здисквалифікували на підставі лікарських оглядин за симуляцію.

ФУТБОЛ У ЛЬВОВІ.

Погонь — РКС 8:0 (4:0). Погонь виступила в ослабленому складі, всеж таки осягнула високу перевагу над ослабленим РКС-ом, який виступив на грищі без німкого тренінгу. Ворота для Погоні здобув Краус 4, Шмідт 2, Волянін і Сумара по 1.

Гасмонея — Світезь 4:3 (3:0). Гасмонея виступила з двома новими змагунами Розеном і Ковом. Також і Світезь виступила з кількома новими змагунами. В першій половині Гасмонея вела вже 3:0 і у другій частині гри підвищила той вислід до 4:0, одначе при кінці Світезь осягнула сильну перевагу і стрілила 3 ворота.

ЖУРАВИЦЯ к. ПЕРЕМИШЛЯ. **Панцерні — Огнисько (Ярослав) 2:2 (0:2).** Б-клясова дружина Панцерні осягнула вже другий з черги нерішений вислід в дружиною Окружної Ліги, ярославським Огниськом. Огнисько мало назагал перевагу, одначе не вміло її добре використати.

ЛОДЗЬ. **Домб — ЛКС 4:2 (4:1).** Заслужена перемога Домбу. До високоциферної поразки господарів причинився головно їхній воротар Пясецький.

КРАКІВ. **Краковія — К. С. Хожуф 5:2 (4:1).** Краковія не висилювалася і у другій половині гри навіть себе щадила.

КРАКІВ. **Висла — ППВ (Катовиці) 4:1 (2:0).** Катовицька дружина поштовців держалася назагал добре.

РАДОМ. **Варшавянка — Бронь 4:1 (1:0).** Господарі були рівнорядним противником варшавських лідерів, яких напад був більше продуктивний.

ТАРНІВ. **Тарновія — Польонія (Перемишль) 1:[0] (3:0).** Дружина краківської окружної ліги, що займає 6-те місце в осінній таблиці перемогла легко і заслужено осіннього першуна львівської Окружної Ліги. Польонія мала перевагу лише на початку другої половини, одначе не вміла її використати. Найкращі на грищі були нападник Кравчик з Тарновії і помічник Гурка з Польонії.

ЦІРІХ. ПОЛЬЩА — ШВАЙЦАРІЯ 3:3 (1:1).

Перший виступ польських футболістів на швайцарській землі дав їм несподіваний моральний успіх, бо швайцарці репрезентують високу клясу европейського футболу. Першу половину гри Польща і є тром і добуває перші ворота в 14 хв. (Вілимовський). Утрата воріт подразнює швайцарців; вони переходять до протинаступу і вдержують замітну перевагу до кінця І. половини, яку використовують згодом голем у 33 хв. Такий стан справи завдячує Польща своєму воротареві Мадейському. У другій половині гра вирівнюється, при чому швайцарці здобувають в 9 хв. другі ворота. Для Польщі вирівнює в 29 хв. Вілимовський і в 38 хв. Піонтек стріляє треті ворота. Стан 3:2 для Польщі вдержується всього 2 хвилини. У 40 хв. Польщі задержує мяч рукою і не дає змогу швайцарцям вирівняти з карного метy.

Суддював італієць Берлясіна.

Спортові новинки.

Зміни речинців мистецтва Окружної Ліги. В[…] львівської Округи змінив деякі речинці мистецьких метчів за мистецтво Окружної Ліги, а саме Україна замість 19. 6. гратиме з Юнаком уже 29. 5. Затe в дні 19. 6. відбудеться метч Чуваш — Україна, який був назначений на день 29. 5.

Білий (Україна) в боксерській репрезентації Львова. В неділю 20. п. м. відбудеться у Львові мистецький боксерський метч Львів-Лодзь. Із змагунів України боксерський метч Львів-Лодзь [...] покликав союзний капітан Білого, який буде боксувати у півсередній вазі.

Англія — Канада 3:0. Гаковий метч (другий з черги) хокейової дружини з Англії програвою у відношенні 0:3 (0:0 0:2 0:1).

Конференція української преси.

Дня 13. березня 1938 на запрошення редакції „Діла", як найстаршого українського щоденника, відбулася в його домівці конференція української політичної преси. Предметом конференції була справа процесу ОУН у Золочеві за напад у Белзці й питання громадянського характеру, звязані з тою справою. Реферував д-р Осип Назарук. 20 пресових органів було заступлених своїми політичними співробітниками у числі 31 осіб. Нарада виказала, що українська політична преса, як це випливає з її громадянського становища, згідна у виразно негативним відношенні до того роду тактики, що послуговується таким фізичним і моральним терором. Абстрагуючи від етичної оцінки такої поведінки, стверджено, що такі методи дезорганізують і підкопують суспільне життя нації.

Заповідають виступ вулиці.

НОВІ ПРОТИУКРАЇНСЬКІ РЕЗОЛЮЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ „ОРҐАНІЗАЦІЙ СПОЛЕЧНИХ".

В неділю, 13-го березня ц. р., з ініціятиви сільканацяти польських орґанізацій, відбулося „обивательске зґромадзене", на якому головним предметом нарад була справа оборони польського „стану посядання" на терені Львова й Галичини. Головували на цьому зібранні Адольф Ценський і делеґатка „Звйонзку Леґіоністек" Малечинська. Крім цього у президії було багато представників ріжних польських політичних орґанізацій. Реферат виголосив проф. Журавський, в дискусії забирали слово: підполк. Зиґмунтович від „Звйонзку Леґіоністуф", Маріян Дмидзелевич від „Звйонзку охотнікуф Армії Польскей", д-р Авґустин від ПОВ та інші. Всі промовці зголошували резолюції, з яких потім зібрання одноголосно приняло такі:

Громадянське зібрання, в якому взяли участь члени польських суспільних організацій у Львові 13-го березня 1938 р., ухвалило подати до відома цілого польського громадянства й уряду держави — ось що:

Всупереч приписаній конкордатом присязі, яку склав Митрополит Шептицький, що „не дозволить свому духовенству брати участь в акції, що могла би принести шкоду польській державі або прилюдному порядкові" — митрополича курія гр.-кат. обряду у Львові віддавна систематично узалежнювала підчинених собі священиків від українських партій, що змагають до того, щоб відорвати Галичину від польської держави і пропаґують з цією метою крайній національний сепаратизм разом з ненавистю до всього, що польське.

В останньому часі і сам Митрополит дав маніфестаційний вислів свого ворожого відношення до польської держави тим, що недопустив до офіціяльної участи польської армії у святі Йордану у Львові та цілій підчиненій йому дієцезії.

Стверджуючи, що цілою своєю поведінкою Митрополит Шептицький перекреслив односторонно свої, устійнені конкордатом, обовязки супроти польської держави, зібрані представники польських суспільних організацій у Львові предкладають урядові держави прохання, щоб:

1) Згідно зі ст. XX. конкордату звернувся до Апостольської Столиці і представив їй, що вона в порозумінні з президентом держави повинна поробити кроки, які визволили би греко-католицьке духовенство львівської дієцезії зпід залежности від ворожої Польщі націоналістичної політики українського табору й одночасно запевнили полякам греко-католицького обряду польських душпастирів і польські додаткові богослужби.

2) Аж до вирішення цієї справи припинив виплату дотації державного скарбу для львівської дієцезії греко-католицького обряду.

3) У звязку з заповідженим демонстраційним зїздом українських організацій „Просвіти", „Сокола" і „Лугу" у Львові, зібрані 13. III. 1938 року представники підписаних організацій якнайенерґійніше протестують в імені цілого польського громадянства проти допущення того зїзду, який у 20-ті роковини оборони Львова набирає особливого характеру демонстрації з замітним політичним протипольським підложжям.

Підписані організації звертаються до найвищих чинників у державі з горячим проханням взяти під увагу, що допущення до того, щоб на вулицях Львова зібралися багатотисячні українські маси, може викликати небажану самочинну реакцію тутешнього польського громадянства без ріжниці переконань, що моглаб мати непередбачені наслідки.

Зібрані просять взяти під увагу, що цього роду зїзд, після останнього нечуваного провокаційного виступу Митрополита Шептицького у справі свята Йордану, мав би очевидні політичні прикмети і був би виразною провокацією тутешнього польського громадянства.

Під цими резолюціями підписи цілої низки організацій.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ШЕСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В суботу 12. ц. м. розправа почалася кілька хвилин по год. 9. рано. Перший зізнавав св. **Владислав Чайковський,** начальник слідчого відділу в Золочеві. Свідок зізнав, що вже довший час дім під ч. 13. при вулиці Сенкевича в Золочеві був під пильною поліційною обсервацією, бо там мешкали Цица і товариші, про яких знав, що є членами ОУН. Уже з весною 1937. р. мав конфіденціональні відомости, що в золочівському повіті буде експропріяційний напад. Отже, коли довідався про смерть Майби, про якого знав, що він стрічався з Куком і Цицою, стало для нього ясним, хто може бути виконавцем нападу у Белзці. По відставленні арештованих Кука і Цици до Золочева дня 24. травня вів дальші допити. Першого переслухав Кука, який признався до приналежности до ОУН, до нападу в Белзці з його ініціятиви. Заперечив, щоби стріляв до Ясінських з наміром убити їх. Напад уладжено за згодою повітового проводу. Кук мав при собі револьвер з [illegible] набоями. Ролю поліцая відіграв Майба, а Цица „керовника". Про хід нападу подає згідно з ним обвинувачений. Про сам момент стрілів Кук тоді зізнав, що по виїзді з фільварку, на гостинці, під фіґурою трьох підсудних звернули фіру, а самі пішли за бричкою, що недалеко пристанула. Впав приказ: „злазіць!". Коли п. Ясінська заявила: „о, то цось мі подейжане" впав перший стріл, за ним посипалися чергові стріли, при чому Кук теж стріляв. Коли коні пігнали вперед і він став бігти не знаючи, що сталося з п. Ясінськими. Не хотіли стріляти, але коли п. Ясінські не хотіли висідати, почалася стрілянина. На питання, чому підчас цієї стрілянини самі себе не поранили, Кук відповів, що товариші були на долі. З цього — каже свідок — виходить, що таки стріляли до п. Ясінських. Підс. Цица спершу все заперечив, але опісля признався до приналежности до ОУН, до нападу, до того, що його звербував Кук, що метою нападу було придбання гроша і що виступав у ролі поліцая. Від Кука дістав револьвер і 7 набоїв. Про сам хід події зізнавав згідно з Куком. Підчас стрілянини віддав 3 або 4 стріли, що годиться з правдою, бо в його револьвері найдено ще 4 невистрілені набої. Ярослав Дзядиґа зізнав, що Циґа оповідав йому, що втікають перед поліцією і просив допомоги. Заперечив, що вони вбили Ясінських. Плащ спалив, щоб затерти сліди. Переслуханий Андрій Майба заперечив свою приналежність до ОУН, хоч поліція мала такі конфіденціональні вісти. Не вмів пояснити, звідки взялася в нього брошура ОУН. В нього поліція найшла брошури: „Бій під Крутами" і „Поклін борцям", що справді не є заборонені, але їх поручає ОУН в аґітаційних цілях. Свій контакт з І. Майбою вияснював знайомством. Свідок зізнав, що до нього зголосився додатково Дзядиґа та подав, що коли їхав вечором коло 8. год., стрінув на шосі якогось мужчину, якого з лиця не міг пізнати. Цей незнайомий грозив Дзядизі словами: „Чекай, ми ще здибаємося!"

На запити прокуратора свідок зізнав, як Т. Дзядиґа описував у слідстві тих осіб, яких переховував у себе. При переслуханні Івахова в Перемишлянах, не був у Золочеві, нікого не били, бо в Золочеві переводив початкове слідство особисто.

З відповідей свідка на ріжні запити оборонців, замітніша, як заховувався Качор при конфронтації з Дзядиґою, коли цей його розпізнав. Свідок каже, що Качор і тоді не признався.

Обор. д-р Шухевич: А як ви казали Дзядизі пізнавати Качора, чи привели його одного, чи в гурті більше людей?

Свідок: Його одного.

Обор. Шухевич: Ну, то одного не важко пізнати.

Свідок зізнав дальше, що був приявний і при переслуханні Цици ком. Фурманом. І тоді вказуючи на фотографію Качора пізнав його рішуче і сказав, що це є той мужчина, що відограв ролю „керовніка".

Обор. Пиндик просить ствердити, що підс. Івахів ніколи не сказав, щоб його били у присутности ком. Чайковського.

На внесок покуратора возний показав судям присяглим при свідкові ріжні одіння, що їх забрали підчас ревізій у підсудних. На заввагу д-ра Мошинського, що може два одяги коштували 100 зол., публика на салі вибухла голосним сміхом.

Тоді д-р Шухевич поставив внесок на ведення дальшої розправи при замкнених дверях, бо публика поводиться підчас розправи так, що може прийти до нарушення публичного спокою. Цьому внескові спротивився прокуратор і трибунал по нараді внесок відкинув.

Св. **Яків Фурман,** комісар слідчого виділу у Львові, зізнав, що на вістку про подію в Белзці, поїхав до Золочева, щоб устійнити, чи правдиві поголоски, що учасники нападу скриваються у Львові. У Золочеві переслухав спершу Цицу, який оповідав про свої взаємини з Куком, який ще з початком травня повідомив його, що відбудеться експропріяційний напад, а 5. травня сказав йому, як має підготовитись до цього. Далі подав хід цілого нападу та втечі. Згадав теж, що „пшодовнік" відїхав від Дзядиґів до Львова. Переслуханий Кук зізнав згідно з підс. Цицою, кажучи, що не знає, хто перший з них стріляв. Признав, що був ініціятором нападу за згодою провідника, свого брата Василя. Щоб роздобути гроші на організаційні цілі, планував напад, але всі проекти нападу на державні обекти відкинув, бо вони не булиб обійшлися без проливу крови і тому вибрав двір Ясінських. Він перший не стріляв і не мав наміру стріляти. Не знає теж наслідків стрілів. Прізвищ інших учасників не хотів подати. Тому свідок доручив розслідити, хто в тому часі приїхав до Львова. На основі конфіденціональних вісток довідався, що ранішним поїздом з Перемишлян приїхав на Личаківський двірець Володимир Качор. Тому наказав слідкувати за ним. Устійнено, що Качор підчас нападу не був у Львові, що брав у ньому безпосередню участь. Тому наказав його арештувати. Качора арештували на вулиці, коли вийшов від шваґра. Був дуже цікавий, як зареагують Кук і Цица на факт арештування Качора і тому 13. червня, себто три дні по його арештуванні, переслухав знову Кука. Приніс теж багато фотографій ріжних проступників і їх розкинув на столі. Між ними була теж фотографія Качора з датою його арештування. Кук приглядався довше фотографії Качора, при чому запікавився датою арештування і сказав: „Що буду довше скривати. Видно, що вже все знаєте. Це є той „пшодовнік" і вияснив, що Качора знає від кількох років, що з ним часто стрічався у Львові і що приказав йому приїхати з кінцем квітня до помешкання свого брата, щоб відповідно вбрався, бо буде відогравати ролю пшодовніка. Качор приїхав 5. травня і заночував. Оба разом вийшли з хати і зійшлися з іншими. Качор був тим, що їхав на бричці, був „керовніком", якого всі нібито слухали

хоч в дійсности він усім проводив. Вибрав його тому до цієї ролі, бо своїм виглядом надавався до цього. Не знає, яку Качор мав тоді зброю. Дістав її від провідника, а коли розставалися з Майбою, вложив до його течки. Опісля переслухував Цицу у приявності аспіранта Чайковського. Цица оглядаючи фотографію Качора сказав, що тут є провокація і тому не вважає за відповідне дальше мовчати. Далі зізнав, що знає Качора. Його представив Кук і часто разом розмовляли. Він був провідником, помагав при пришиванні відзнак до плаща і віїхав до Львова. Свідок зізнав далі, що переслухання Качора тривало коротко, бо захорувався неможливо. Він сказав тоді: „Коли маєте проти мене докази, то можете зі мною робити, що хочете, я з паном більше говорити не буду.“

Прокуратор: „Кук заявив тут на розправі, що з повним респектом ставиться до вас, бо ви поводилися з ним дуже культурно. Він вичув, що ви хочете, щоб він зізнав, що Качор брав участь і тому просто з куртуазії до вас це потвердив.“

Свідок відповів, що він вичув це, але описати цього не всилі тепер. Має переконання, що Кук і Цица були переконані, що тим провокатором був Качор, був мотором того вбивства і першим, який стріляв. Отже коли переконалися, що його арештували, без скрупулів зізнали всю правду. Це далося вичути, що коли Качор не був перший стрілив, то хто зна, чи булоб прийшло до того цілого нещастя і все не скінчилося краще. Кук кілька разів підкреслював, що їм ішло лише про гроші, а Качор надужив своєї ролі провідника, що по ревізії мала скінчитися. Можна було вичути, що йому закидають, що сталося те, що зайшло. Так я це вичув. Кук винних не видавав, тимбільше невинних.

Вирнула ще справа, чи не схотять, щоб себе боронити, закриватися тут організацією і на неї скласти всю вину. Кук, на питання, чи в інтересі організації було вбивати, отже чи ініціятива могла від неї вийти, зареагував дуже сильно. Щоб мене переконати про правдивість своєї заяви по довшій надумі сказав, що його брат є провідником. Таким чином хотів потвердити свою приналежність до організації. Я був так сильно переконаний, що Качор є винний, що навіть не допитував уже Дзядиги, хоч це була найлекша дорога, щоб потвердити вину Качора.

На питання обор. Ґерети свідок відповів, що донос про приїзд Качора до Львова зробила приватна особа і що сам напад в дійсности зорганізував повітовий провід золочівського повіту.

На низку питань обор. Шухевича між іншим, чи свідкові не відомо, що члени організації засипують часто невинних зовсім людей, щоб таким чином оборонити законспірованих членів, свідок притакнув, кажучи, що тут такого випадку нема.

На питання судді Шайди, чи не досліджував, чи приказ не вийшов від вищого, ніж повітового проводу, свідок відповів, що цього не досліджував.

Обор. Шухевич завважив, що звичайно невинний заховується самопевно. Запитався теж, чи найдено якісь річеві докази при ревізії в Качора його вини.

Свідок відповів, що ревізію переводили поліційні агенти і не знає, чи що найшли.

Обор. Йойко поставив внесок, щоби трибунал додатково переслухав кількох свідків. Обор. Шевчук поставив внесок, щоби звернутися до Львова у справі звільнення св. Фурмана від урядової тайни і щоб він подав прізвище особи, що донесла про приїзд Качора до Львова. Трибунал по півгодинній нараді відкинув внесок у справі покликання нових свідків як спізнений. Львів телефонічно повідомив, що не звільнив св. Фурмана від урядової тайни.

Дальший хід розправи в понеділок від год. 9-ої рано.

Напад на редакцію „Діла“.

В понеділок 14. ц. м. перед год. 10.30 вві[й]шло до редакції „Діла“ двох молодих людей, які, приступивши до ред. д-ра Німчука і заявивши, що вони приходять від якихсь „українських націоналістів“, домагалися не поміщувати вістки про вчорашню нараду української преси у справі золочівського процесу. Очевидно, що ті „делегати“ дістали відповідь, що редакція не може про це входити з ними в дискусію, тимбільше, що на виразний запит, хто вони і які їх назвиша, вони відмовилися щонебудь відповісти. Тоді один із них (більший ростом) зневажив чинно ред. д-ра Німчука, але в тому самому моменті дістав від нападеного і потім також від інших членів редакції такого прочухана, що цю візиту попамятає певно на ціле життя. Облитий при кінці зимною водою з редакційної карафки, втік той „герой“, в[же] непишний, на коридор, де чекало на нього ще кількох молодих людей, які побігли разом з ним стрімголов по сходах на долину. Другий учасник нападу втік уже передтим. Напасники втікали так швидко, що один з них згубив капелюх. Це вже не перший напад громадою невідповідальних типів на редакторів „Діла“.

*

Менш-більш у тому самому часі та з приводу з тою самою справою був подібний напад на редакцію „Українських Вістей“, де непрошені гості в числі до 10 пробували здемолювати ред. домівку. І там напасники дістали добру управу від членів редакції та співробітників видавництва.

Інцидент на польсько-литовському кордоні.

З Варшави урядово повідомляють, що 11. ц. м. в годині 5.46 стежа КОП-у стрінула коло кордону двох людей, з яких один почав утікати на польську сторону, другий на литовську. Вояк КОП-у Ст. Серафін у погоні загнався на литовську територію, де його литовська гранична сторожа застрілила 3 метри від кордону. Другий чоловік, якого КОП зловив, признався, що його вислала до Польщі литовська поліція.

Польський уряд, уважаючи, що інцидент є вислідом ненормальних умовин на пограниччі та протипольської пропаганди, резервує собі вільну руку після того, як розгляне ситуацію.

Як подають з Ковна, литовський міністр нар. оборони наказав гостре поготівля гарнізонів.

18 смертних присудів у московському процесі.

ТРЬОХ ОБВИНУВАЧЕНИХ ЗАСУДЖЕНО НА ДОВГОЛІТНЮ ВЯЗНИЦЮ.

Прокуратор Вишинський виголосив у суботу 5-годинну промову, повну дайливих вислові[в]. Опісля промовляли адвокати Брауде і Коммодов, як оборонці Плетньова, Левіна та Козакова. Всі підсудні зреклися оборонних промов, лише виголосили останнє слово, в якому каялися. Останнє слово Розенгольца становило панеґірик у честь Сталіна і напад проти Троцького.

В неділю в год. 4.30 рано воєнний трибунал найвищого суду СССР під проводом Ульріха відбув 6 і пів годинну нараду і проголосив присуд.

На розстріл засуджено Бухаріна, Рикова, Ягоду, Крестинського, Розенгольца, Іванова, Чернова, Зубарева, Шаранговича, Гринька, Зеленського, Ходжаєва, Ікрамова, Буланова, Максимова-Діковського, Кручкова, д-ра Левіна і д-ра Козакова.

Раковського засуджено на 20 літ вязниці, Бессонова на 15 літ, Плетньова на 25 літ.

Виконання присуду треба сподіватися за три дні.

Відповідь Мусолінія на телеґраму Гітлера.

Агенція Стефані повідомляє, що на лист Гітлера висланий вчора, Мусоліні відповів тими словами:

„Гітлер — Відень. Моє становище є очеркнене приязню наших обох країв, яка спирається на осі“.

ГОСТРА ЗАБОРОНА САМОВІЛЬНИХ РЕПРЕСІЙ.

Урядовий комунікат подає гостру заборону без окремого дозволу ґавляйтера або вождя СС, переводити членам партії або членам СА якінебудь конфіскати та арештування на власну руку. Неслухняність будуть гостро карати.

ВІДЕНСЬКА БІРЖА ЗАМКНЕНА.

Віденська біржа комунікує: Аж до відкли[ку] біржа буде замкнена. Валютові курси будуть оголошувати кожного дня; у справі девізових операцій видадуть окремі доручення.

В СУДАХ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ЖИДІВ.

ВІДЕНЬ. Суддів і прокураторів жидівського походження звільнили зі служби. До адвокатської та нотаріяльної палати не вільно приймати жидів.

Також лікарів-жидів із ратункового поготівля звільнили зі служби.

—o—

З сенату.

ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ.

В суботу, 12-го березня ц. р. сенат [...] над буджетом міністерства освіти. У дискусії над цим буджетом промовляв один з [...] сен. о. Р. Лободич.

„Національна свідомість — говорив сен. Лободич — українського громадянства [...]. Нікому не можна її нарушувати і [...] не можна добути тим, що українська [...]ність позбавиться вселюдних та середніх [шкіл] у рідній мові та обмежиться їм доступ до [укра]їнської книжки. Дуже легко розбудити в [укра]їнському народі позитивне громадянське [від]ношення до польської держави. Польська [дер]жава нічого не втратить на тому, коли [україн]ська дитина довідається про польську [держав]ність у рідній мові, коли у своїй мові [пізнає] історію і культуру Польщі, коли від польської держави дістане змогу добувати знання та [ви]школювати характер у рідній мові. До [...]дчиського та морального виховання [...]ється наука релігії. Тому число годин [...] треба конче збільшити. Тому сам учитель [по]винен бути релігійний, щоб міг [...] ди, що їх діти виносять з дому.

Не промовляю, щоб скаржитися на [...]чатися. Як громадянин держави [...] на моменти, що причиняться до її [...]. Доля українського народу і його [...] над Дніпром звязана з долею польської [дер]жави. Відповідне відношення влади до [україн]ського народу викличе відгомін [...] її дальші. Нехай здійсниться [...]

конституції, що держава — це спільне добро всіх громадян."

У відповідь на цю промову сен. о. Лободича промовляв сен. Радзівіл, який сказав, що з зацікавленням вислухав промови о. Лободича, але мусить на неї відповісти. Він рік-річно перебуває в осени на Підкарпатті і бачить там, що польські діти, діти польських урядників, гайових та лісничих не можуть ходити до школи, бо в цій школі навчання відбувається виключно в українській мові. Українці на Волині нарікають на шкільництво, а там всюди, у всенародних школах і в гімназіях викладають українську мову. Польські діти мусять ходити до тих шкіл і мусять учитися обовязково української мови. „Підношу це тому — говорив сен. Радзівіл, — щоби показати, що є деяка ріжниця між тим, що говориться з цієї високої трибуни і тим, що справді діється.

Від УПР промовляв у дискусії над цим буджетом сен. **В. Децикевич**, який у своїй промові підкреслив, що в агітації проти греко-католицької Церкви беруть участь урядовці, наслідком чого втягають до цієї агітації і уряди

—o—

Вистава Пластових Памяток.

В неділю 13. ц. м. відбулося відкриття Вистави Пластових Памяток, упадженої з почину Історично-Культурного Відділу при Науковім Т-ві ім. Шевченка у Львові. Вистава приміщена в шістьох салях при вул. Потоцького 48. І.

Виставу відкрив голова Наукового Т-ва ім. Шевченка д-р Раковський. Опісля п. Я. Гладкий привитав колишніх визначних пластових діячів д-ра Тисовського та проф. С. Левицького і відчитав реферат про значіння й історію Українського Пластового Уладу.

Відтак гості оглядали ріжні пластові памятки, прапори, відзнаки, чаші тощо, розміщені в кількох кімнатах. Вистава робить дуже гарне враження. Оглядати можна її цілий тиждень.

НОВИНКИ.

— **Лиси**, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3. І. телефон 254-46. 3229

— **Українська кольонія в Люблині** уладжує Шевченківську академію в неділю 20. березня ц. р., в салі Музичного Товариства, вул. Капуцинська 7. Початок: год. 19.

— **„Україна княжої доби й Европа"**. Виклад на цю тему дир. Ом. Терлецького відбудеться в Т-ві ім. П. Могили. Саля „Української Бесіди", середа 16. ц. м., год. 18.

— **Святкування роковин смерти Шевченка в Парижі.** Українці в Парижі 77-ліття смерти українського поета і пророка Т. Шевченка вшанували його память панахидою в українській православній церкві, яку відправив настоятель українських православних парохій у Франції протоерей о. Ів. Бриндзан сказавши перед відправою відповідне слово. Панахиду зорганізувала Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі.

— **Реквізиції гр. кат. метрикальних книг.** В цілій низці сіл каменецького повіту, як Вирів, Стрептів, Горпин, Желехів, Добротвір, Спас і ін., поліціянти на припоручення судових властей зареквірували метрикальні книги від гр. кат. парох. урядів. Тепер студіює їх прокуратура в Золочеві. „Век Н." пише, що це сталося внаслідок „стверджених у цілій низці фактів недозволеного хрещення польських (!) дітей гр. кат. священиками, що особливо зазначилося на терені повіту Камінка Струмилова".

— **Львівська хроніка.** Артист Великого Театру Ф. Кулїговський повідомив поліцію, що невідомий злодій вкрав йому з канцелярії театру футро вартости 1.200 зол. — При вул. св. Софії в ресторані Домбровського Казимир Чекайло зранив ножем свою приятельку Ф. Дзядзбій. Ранену відвезли до шпиталю. — На розі вул. Городецької та Янівської самохід штовхнув 13-літню Анну Еренпрайс, яка важко потовклася. — У брамі при вул. Калецькій ч. 28 невідома жінка покинула у брамі тримісячне немовля з карточкою, що його батьком є Станислав Влодарський з Засова к. Дембіци. Немовля забрали до заведення сиріт при вул. Калецькій.

— **Самогубство грабіжника.** Минулої неділі по полудні 20-літній Й. Невядомський намагався скінчити самогубством у брамі при вул.

Новий уряд Блюма.

ПАРИЖ, 14. 3. Л. Блюм утворив новий французький уряд у такому складі: Блюм — премієр і мін. фінансів; Поль Бонкур — закордонні справи; Даладіє — віцепремієр і мін. нар. оборони; Макс Дормуа — внутр. справи; Пієр Кот — торговля; Оріоль — пропаганда; Кампенші — фльота; Ля Шамбр — летунство; Поль, Фор, Сарро і Відет — міністри без теки.

ПАРТІЙНИЙ СКЛАД НОВОГО ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Новий уряд має 35-ох членів; 23-ох міністрів та 12 віцеміністрів. Між ними є 4-ох сенаторів та 29 послів.

Під партійним оглядом належить: 15 до соціялістів (10 міністрів), 15 до радикалів (10 міністрів), 3 до соц.-республ. унії (всі міністри), 1 віцеміністр з незалежної лівиці.

Національна армія пішла 80 кільометрів наперед.

Як подають зі Сараґоси, вчора вечором національні війська під командою ґен. Яґа, які йдуть долиною Ебра, зблизились на 13 км. до Каспе. Від минулого четверга **вони посунулися коло 80 км. наперед.**

Є це одна з найбільших перемог в теперішній еспанській війні.

Національна головна кватира повідомляє, що її війська заняли місцевости: Конвенсіо Олівар, Торре деля Карка, Монтальбан, Вертісе деля Горна, Моротріля, Ествґо, Кампо Гіхар та Гіхар, Ескалуу, Кастелльо, Сампер де Калянда та копальню і село Утріалю.

Червоні потерпіли поважні втрати.

ЧЕРВОНІ ПОТВЕРДЖУЮТЬ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує, що червоні евакували на східному фронті вчора Ескатрон і Гіхар, нині — Аріно Аллюзу й Андору.

На інших фронтах без змін.

Лонцького ч. 4. Виявилося, що Й. Невядомський виконав недавно у Кракові грабунковий напад зі зброєю в руках і втік до Львова. Тут хотів найти нових спільників, але їх не найшов і опинився без засобів до життя. Вистрілом з револьверу тяжко ранився у груди, бо примирав з голоду і боявся, що попаде швидше чи пізніше в руки поліції.

— **Землевласничка відповідає за комунізм.** Перед судом присяглих у Львові почався процес проти 19-ох осіб за комуністичну діяльність. На лаві підсудних засіла між іншими дідичка і власничка двох віль Марія Брикчинська, яка відповідає з вільної стопи за кавцією 50.000 зол. Її втягнув до КПЗУ Мечислав Краєвський, студент львівського університету, який підготовляв її до іспиту зрілости. Сходини комуністів відбувалися у віллі Брикчинської. Третій підсудний Натан Зільбер, студ. політехніки, син б. професора жидівської ґімназії намагався втягнути до „Мопр-у", що його вела Брикчинська, 12 учениць жидівської ґімназії. Дальші підсудні — це: Двойріс, Айзенберґ, Ельтіс, Фертіґ, Курцвайль, Ґріншпанівна, Каґане, Кеслер, Курцвайль, Марґулесівна, Рубінштайнівна, Трешер, Веберівна, Вайсберґ, Ґураль і Ціюс. Трибуналові проводить радн. Дисевич, обвинувачує прок. Хліпальський.

— **Краєва хроніка.** В каміноломах у Попівцях, пов. Заліщики, земля присипала 30-літнього робітника А. Сварчевського, який удусився. Він осиротив жінку і троє дітей. — Іван Кліш зі Снятинки згинув у лісі підчас вантаження дерева на віз. Йому вирвався з рук кіл, яким скручував ланцюг і так важко зранив його в черево, що помер зараз по перевезенні його до шпиталю. — Між вагонами поїзду, що приїхав до Городка найшли тіло 18-літнього Я. Фурмана з Тернополя. Виявилося, що він їхав без білету на вагоні, вдарився головою до залізничого мосту і згинув.

— **Перепачковували кокаїну в мотоциклях.** Поліція викрила у Варшаві сензаційну аферу пачкування і торговлі наркотиками. Під ключем опинився Мечислав Мариніч з Варшави з двома своїми спільниками: Абрагамом Новомястом та його стриєчним братом. Вони вели бюро продажі мотоциклів п. н. „варшавська мотоциклева спілка". Мариніч часто виїздив за кордон нібито на купно мотоциклів, а в дійсности по наркотики, що їх перепачковував у частинах мотоциклів. Поліція перевела кільканадесять ревізій в аптиках і перфумеріях у Варшаві та в інших містах Польщі і забрала кореспонденцію, що компромітує дуже багато осіб. Слідство виявило, що торговці наркотиками користувалися спеціяльним шифровим письмом. І так торговці писали за кокаїною до Мариніча, що потрібні їм „мотори типу А".

— **„На Ковно! На Литву! На Клайпеду!"** У звязку з подіями на польсько-литовському кордоні „стшельци" з Вілейки на Виленщині уладили протилитовську демонстрацію, якої хід подавало польське радіо. Манїфестанти кричали: „На Ковно! На Литву! На Клайпеду!" Спікер виленської радіостанції пояснив, що ці оклики не належать до програми авдиції та є висловом реакції на вістку про вбивство вояка КОП-у Станислава Серафіна на польсько-литовськім кордоні.

— **Нова бійка у школі.** В Ожанній пов. Ярослав уладили забаву в місцевій школі. Підчас забави дійшло між учасниками до бійки на сокири, підчас якої ранили кілька осіб. Важко раненого Романа Канціра перевезли до шпиталю, де він бореться зі смертю. Підчас бійки здемолювали зовсім школу з уладженням так, що треба було перервати шкільну науку.

— **50-ліття скасування невільництва в Бразилії** Дня 13. травня ц. р. бразилійський уряд відкриє 5.000 нових шкіл з нагоди 50-ліття скасування невільництва.

—o—

З театру.

СТУДЕНТСЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ.

Можна тільки привитати другий етап праці Лесі Кривіцької яка створила в останньому часі „Студентську Драматичну Студію", що є продовженням і вищим ступнем II кляси декламації при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові. Перший виступ цієї „Студії", що 12. березня ц. р. виставила „Думу про Нечая" Меріяма-Лужницького, виявив кілька молодих талантів, які ствердили, що з молодим нарибком у ділянці драматичного мистецтва у нас не є ще так погано. Шкода тільки, що підібрані для цього першого виступу драматичні картини, звязані зі собою тільки особами, не дали молодим артистам, навіть у головніших ролях, виявити вповні свого таланту. Коли в песі нема акції, що вязала би окремі дії в одну нерозривну цілість, тоді герої мусять обмежовуватися до тирад довших, чи коротших, більш чи менш патетичних. Але для драматичного артиста тоді невеличке поле до попису.

Найкраще зарисований, головний герой песи, хоч невитриманий у характері до кінця, полковник Нечай знайшов у В. С.-Березовськім доброго й цікавого інтерпретатора, що дав тип завзятого козака, безоглядного і безкомпромісового бунтаря, рішучого у виступі та певного себе у слові, в якому ніколи не забуває з особливим натиском підкреслювати всі чемностеві звороти. Задатки на добру артистку виявила Слава Гребенюк у ролі Раїни, І. Варцаба міг подобатися своїм хистом тонкого, хоч неуступчивого дипльомата і державного мужа, яким безумовно мусів бути генеральний писар у гетьманському уряді. Я. Маслюк у ролі митрополита С. Косова дав, правда, тип духовного, що на всі земні справи дивиться зі спокоєм людини, яка знає, що все в руках Божих, але у нього ані у сцені з Корецьким, ані у сцені з Нечаєм, особливо у цій останній не було почуття того авторитету, який всеж повинен був мати і почувати київський митрополит. Королик (князь Корецький) і Я. Завадовський (Підкоморий Забєглоцький), Оксана Николишин (Горпина) і В. Децик (Лицар з Тоґенбурґу) виступили в епізодичних ролях, в яких — як це вже ми сказали — не мали змоги виявити свого драматичного хисту.

об.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 15. III. год. 8. Симф. Концерт Львівської Фільгармонії: Любка Колесса, Бердяєв.

Середа 16. III. год. 7.30 веч. „Дон Жуан“.

Театр Рівноріднісностей:

Вівторок 15. III. год. 7 і 9.15 „Гітка Карда“ з Е. Бодом.

Середа 16. III. год. 7 і 9.15 веч. „Гітка Карда“ з Е. Бодом.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ.

15. III. Орфей у пеклі.
16. III. Любовна пісня.
17. III. Процес Мері Дуган.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОГАТИН:

15. III. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій“ екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю“.
БАЛТИК: „Заборонене щастя“.
ВАНДА: „Кров на морі“, „Кохана ро[illegible]“.
ҐРАЖИНА: „Від вівтірка до четверга“ та „Мистці глупоти“ — Флїп і Флап.
ЕВРОПА: „Я кохувати“.
КАСІНО: „Еспанський метелик“ (Дж. Мекдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман“ із Сашею Гітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив“ і кольорова гротеска.
МЕТРО: „Пан редактор шаліє“.
МІРАЖ: „Танцюючий пірат“.
МУЗА: „Панове з товариства“.
ПАКС: „Галька“.
ПАЛЯС: „Обожала“ з Мартою Еґерт.
РАЙ: „Флікер ч. 13“.
РІЯЛЬТО „Не вір мужчині“.
СВІТ: „Трійка сільтаїв“, „Герой з Гевосу“.
СТИЛЕВЕ: „Чар богеми і ревія“.
ТОН: „Казав і прощав“.
УТІХА: „У стіни розвідки“ та ревія.
ХИМЕРА: „Улан кн. Йосифа“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 15. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Про Ванду королівну, 11.40 Співають Нанон Валян і Арман Крабе, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Камер. концерт із пл., 14.30 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Коровар у Галичині“, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Великий замоух Юрко Стефенсон, авд. для старших дітей, 16.10 Фін.-госп. актуалії, 16.20 Орх. концерт, 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Камер. музика, 17.50 Тайни селітри, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Три знаки запиту, 18.20 Кольпортерським шляхом, 18.40 Рисами на Висоту, фейл., 18.55 Програма на завтра, 19.00 При літер. столику, гутірка молодих письменників, 19.30 Мішаний хор, 20.00 Розр. концерт, два форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Ал. Шалюта: Фадчиновська сопр., форт., віол., 21.45 Танц. мельодії, орх., рефрен., 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Концерт бальний.

Середа, 16. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Природнича загадка; Фрагм. із опери П. Чайковського „Горіхохрустальна“ пл., 11.40 Мендельсон: Фрагм. з музики до „Сну літньої ночі“, пл. 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 „В Еспанії“ пл., 14.30 Легка музика з пл.; у перерві з год. 14.40 Конкурсова авдиція КвО, 14.55 Біржа, 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Коровар у Галичині“, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Хвилинка читань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Розр. музика у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Боротьба держави з ворожим детуктивом, 17.15 Сонати на віол. і форт., 17.50 Гігієна шкіри на весну, 18.00 Господарські вістки, 18.10 П. Дюкас: „Учень чорнокнижника“, симф. орх., пл., 18.20 „Кривда“ авд., 18.50 Спорт, 19.00 „Операція“ Рожера Мартен дю Гар, 19.20 Самотина старости, 20.00 „Любов в опереті“ легкий концерт із участю **Стефанії Стадник**, Б. Межевського, форт., конферансієр; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Непромінаюча краса поезії, 22.00 Популярна оп. музика, симф. орх., спів, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Четвер, 17. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Воєнні марші та пісні, поранок для молоді всеслідних шкіл, 11.40 Грає Гаспар Касадо, віол., гр. пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 13.50 Легка та розр. музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Легіонові спогади д-р Ю. Фулярської Світальської, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді, 16.15 Два фортепіяни, 16.50 19.50 20.50 Актуальна гутірка, 17.00 Нові видання про сучасні фільос. напрямки, 17.15 Розр. музика у вик. сальон. квінтету, Бельковський тенор, 17.50 18.50 Спорт, 18.10 „Бережани“ гутірка д-ра Я. Слотвінського, 18.20 Пісні півн. народів у вик. Гізели Кутш-Гесель, у супр. форт., 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Лавіна“, 19.30 П. Чайковський: фрагм. із балету „Спляча царівна“, пл., 20.00 Муз. мозаїка, 20.40 Веч. денник, 21.00 Европейський концерт із Ірляндії: орх., вок. квартет, квінтет вокальний, Ровсом кобза, Корліо тенор, програма присв. Святої св. Патрикія, 22.00 Літер. нарис, 22.15 Італ. пісні з кінця XVI ст., у вик. подв. квартету, лютні та клявесину, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Із слікерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 15. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.00 Камер. музика, 22.15 Скрипка; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.30 Молодь співає, 22.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Скрипка й альт, 15.15 Для дітей, 17.35 Віол., 19.50 20.00 „Цефер“ муз. авд., 22.20 Камер. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Спів; МІЛЯНО 17.45 Форт. дует, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Монсіє Бокер“ романт. оп. Месажера, ПРАГА 15.15 Дутий квінтет, 17.30 Соната Аксмана на скр. і форт., РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 Театр Уяви „Ля лівер“ драма Дюгамеля; РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, „Імпресаріо in angustie“ оп. Чімарози.

Середа, 16. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Тріо д-дур Бетовена, 18.00 Розр. музика, 20.00 Симфонія ч. 6 а-дур Брукнера, 21.00 „На стрічу весни“ розр. концерт; БІЛГОРОД 20.30 21.00 Гумор, 21.30 22.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Циг. музика, 21.20 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Шпрінгерові твори, сол., 19.25 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Крайцерова соната Бетовена, 22.30 Мала соната Вельтера, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вертер“ оп. Масенета, ПРАГА 14.00 Пісні, 18.05 „Звад Лаби“ пісні, 19.25 На привіт весни, розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Скрипка, форт., 22.00 Фрадія у пісні, РИМ 17.15 Скр. рецітал Бакара, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Циганська музика“ оп. Легара.

Четвер, 17. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.25 Давня мадярська музика, ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта на скр. і форт. Регера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.00 21.15 Веч. музика, орх., сопр., барит., КОШИЦІ 13.30 Нар. госп. розвиток Підк. Русі, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 22.00 Комедія, ПРАГА 17.15 Бенгальські пісні, 22.35 Твори Кренека й Мільода, концерт дутого та смичк. квінтету, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Опера, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Кармен“ оп. Бізета.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 14. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·50 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна. Попит оживлений.

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що Загальні Збори Українського Гігієнічного Товариства відбудуться 20. березня 1938 р. в год. 10 рано в домівці „Бесіди“, вул. Руського ч. 22, зі звичайним порядком нарад. Якщо в означенім речинці не зявиться на салі приписана кількість членів, то Загальні Збори відбудуться годину після назначеного речинця без огляду на кількість присутніх членів. — **Виділ Українського Гігієнічного Товариства.** 599

За редакцію відповідає Олександер Костир. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.